

Duurzaam
Barneveld

Programma Duurzaamheid

Voortgangsrapportage en jaarplan 2024

gemeente
Barneveld

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Ontwikkelingen programma Duurzaamheid	4
Monitoring programma Duurzaamheid	7
Terugblik op 2023	16
Jaarplan 2024	27
Bijlage A Uitleg bij de gebruikte data	31
Bijlage B Jaarplan 2023	42

Inleiding

We werken als gemeente toe naar een gezonde en toekomstbestendige leef-omgeving in 2050. Dat doen we onder andere via het programma Duurzaamheid. In deze voortgangsrapportage van het programma Duurzaamheid vertellen we hoe het in 2023 gegaan is met de verduurzaming van Barneveld. Dat doen we met behulp van data en door de status weer te geven van geplande activiteiten. Verder bekijken we vooruit naar 2024 en wat we concreet gaan doen om steeds duurzamer te werken. Dat doen we in de vorm van een jaarplan, waarbij we voor alle zes de duurzaamheidsthema's de belangrijkste activiteiten weergeven.

Het programmaplan Duurzaamheid is in het voorjaar van 2022 vastgesteld door het college en in april dat jaar ter kennisgeving gedeeld met de gemeenteraad. In het programma Duurzaamheid werken we aan zes thema's, namelijk Energie, Duurzame Mobiliteit, Klimaatadaptatie, Biodiversiteit en Groen, Circulaire Economie en Duurzaam Voedselsysteem. Al deze thema's dragen bij aan het behalen van de hoofddambitie: een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving in Barneveld. Verder zijn voor al deze thema's richtinggevende doelen opgenomen in het programmaplan.

Doel van het programma Duurzaamheid is om te verbinden, te versterken en te prioriteren tussen de verschillende thema's. Dat doen we onder andere door te werken aan programma-activiteiten, die bijdragen aan meerdere doelen.

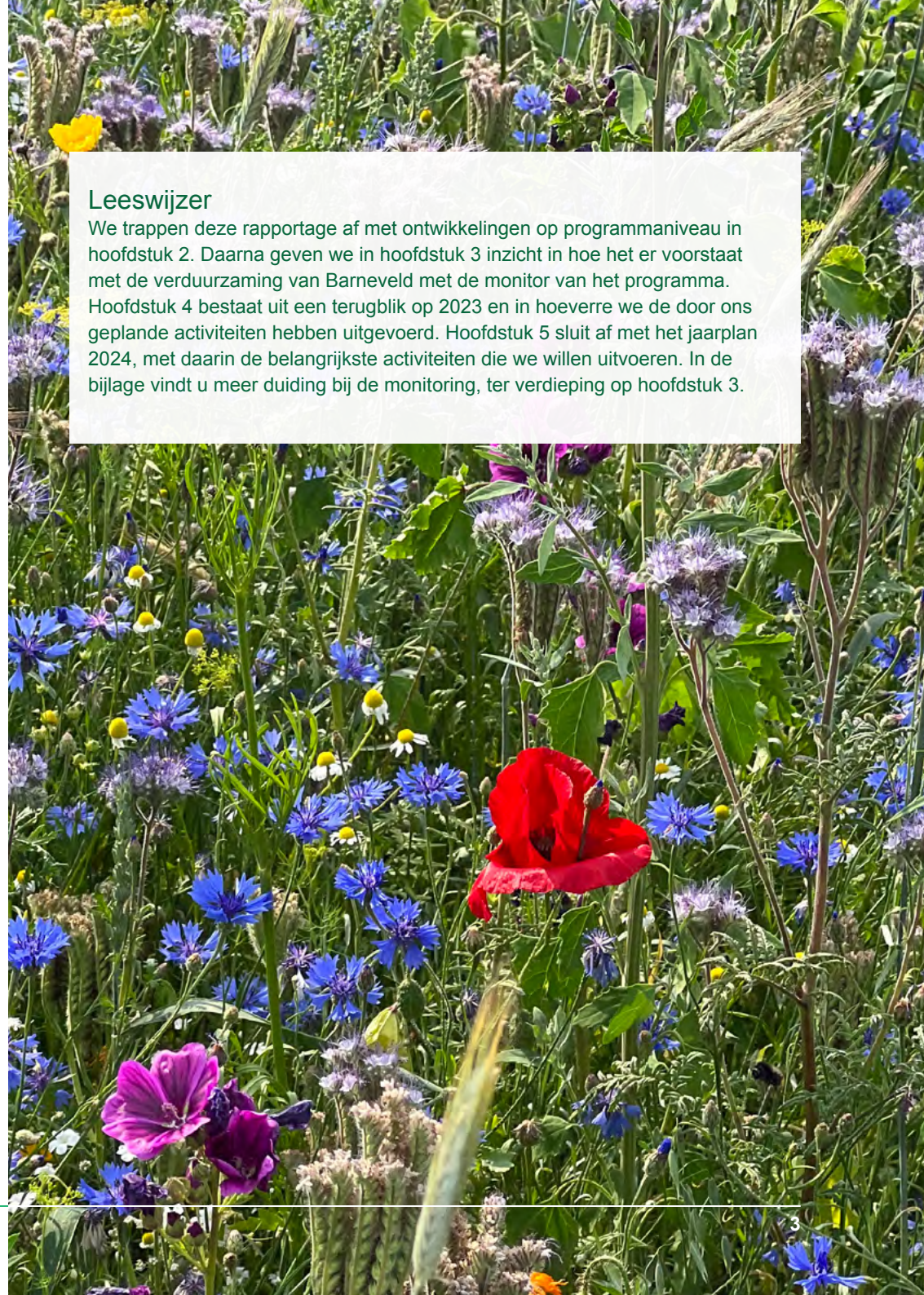
We zijn ons ervan bewust dat we met deze rapportage niet alles kunnen laten zien wat er gebeurt in de gemeente op het gebied van duurzaamheid. Wel hopen we een goed overzicht te bieden en inzicht te geven in hoe we ervoor staan.

Programmatisch werken in de gemeente Barneveld

We werken in de gemeente aan het Groeiplan 'Barneveld groeit!'. Onderdeel daarvan is opgavegericht werken. Een opgave is een maatschappelijk vraagstuk dat om een antwoord vraagt. En een bestuurlijke opgave is de bijdrage van de gemeente aan die maatschappelijke opgave. 'Een duurzaam Barneveld' is één van de vijf Barneveldse bestuurlijke opgaven. We werken programmatisch aan deze complexe opgave via het programma Duurzaamheid. Dat betekent onder andere dat we doelgericht en team overstijgend werken.

Leeswijzer

We trappen deze rapportage af met ontwikkelingen op programmaniveau in hoofdstuk 2. Daarna geven we in hoofdstuk 3 inzicht in hoe het er voorstaat met de verduurzaming van Barneveld met de monitor van het programma. Hoofdstuk 4 bestaat uit een terugblik op 2023 en in hoeverre we de door ons geplande activiteiten hebben uitgevoerd. Hoofdstuk 5 sluit af met het jaarplan 2024, met daarin de belangrijkste activiteiten die we willen uitvoeren. In de bijlage vindt u meer duiding bij de monitoring, ter verdieping op hoofdstuk 3.

2

Ontwikkelingen programma Duurzaamheid

Doel van het programma Duurzaamheid is om te verbinden, te versterken en te prioriteren tussen de verschillende duurzaamheidsthema's. We werken nu bijna twee jaar op deze manier. Een belangrijk onderdeel van het programma is dat we continu willen leren en doorontwikkelen. Dat kan alleen door te reflecteren op de afgelopen periode. Dat hebben we als programmateam gedaan. Hieronder staan de zaken die goed gaan en die we willen behouden en aandachtspunten voor doorontwikkeling.

We willen het programma Duurzaamheid gebruiken als leerplek voor de organisatie, college en gemeenteraad om zo te leren en toetsen hoe we in de gemeente Barneveld programma's vorm gaan geven.

Wat gaat goed:

- > **Duurzame ontmoeting.** Dit zijn regelmatige informele bijeenkomsten met de gemeenteraad. We praten de gemeenteraad hier bij over verschillende thema's die spelen tijdens de zogenaamde 'Duurzame ontmoeting'.
- > **Prioriteren en focus.** Met de komst van het programma zijn we gaan werken met jaarplannen op de duurzaamheidsthema's en we rapporteren twee keer per jaar op de voortgang hiervan. Ook benoemen we in deze rapportages de ontwikkelingen die we zien op de thema's. De jaarplannen vragen om duidelijke prioritering van acties en de rapportages helpen bij het houden van focus. Wanneer er extra activiteiten bijkomen gedurende het jaar, kunnen we die oppakken, maar dat kan ten koste gaan van andere activiteiten. Via de rapportages informeren we daarover.
- > **Ontwikkeling monitor.** Het maken van een monitor voor het totale programma is niet makkelijk, maar levert nu al veel op. Het geeft inzicht in hoe we ervoor staan in cijfers, maar ook op het gebied van beleid. Het helpt ons om bij de ontwikkeling van nieuw beleid scherper te zijn in het stellen van doelen. Want alleen scherpe en heldere doelen kunnen we monitoren.
- > **Samenwerking en borgen duurzaamheid organisatiebreed.** Het programma loopt door verschillende teams van de organisatie heen. Door het werken als programmateam 'verspreidt' duurzaamheid zich steeds verder door de organisatie en het team wordt steeds beter gevonden. We streven ernaar nog meer te verbinden van en tussen beleid tot aan beheer, onderhoud en inkoop.
- > **Sturing programma en thema's:** De coördinerend wethouder duurzaamheid is verantwoordelijk voor de proceskant van het programma en voor het bewaken van de programmadoelen. Het gaat hier om de informatievoorziening naar de gemeenteraad over het programma, zoals de voortgangsrapportage en monitoring. Besluitvorming over het programma gaat via de coördinerend wethouder naar het college van B&W. Daarnaast heeft elk thema een inhoudelijk verantwoordelijk wethouder. Besluitvorming over de thema's loopt via de reguliere lijn.

Waarom ook alweer een programma Duurzaamheid?

Uit het programmaplan Duurzaamheid

Het thema 'duurzaamheid' overstijgt afdelingen, is complex en bevat het risico dat het allesomvattend en daarmee ongrijpbaar is. Om de juiste verbindingen te leggen, te kunnen prioriteren en om effectief samen te werken bestaat het programma Duurzaamheid. Het is de paraplu voor alle duurzaamheidsopgaven waar we aan werken. Het programma bundelt de zes thema's en bijbehorend beleid en activiteiten, om zo overzicht te creëren. Het neemt deze niet over van de lijnorganisatie, de uitvoering blijft liggen waar die lag. Vanuit het programma organiseren we de uitwisseling en verbinding tussen activiteiten en thema's. Het programma is er ten dienste van de organisatie, niet andersom. Het gaat om een nauwe samenwerking, niet om programma versus lijnorganisatie. Dit vraagt om een integrale manier van samenwerken, van visie, beleid, naar uitvoering in projecten, onderhoud van de buitenruimte en het werken in netwerken in de dorpen.

Redenen om het werken aan duurzaamheid programmatisch op te pakken zijn de volgende:

- Overzicht van bestaand beleid en activiteiten en overkoepelende ambitie
- Integrale aanpak door te verbinden tussen de thema's
- Complex onderwerp vraagt om improvisatie en flexibiliteit
- Monitoring en evaluatie van de voortgang
- Prioritering van activiteiten
- Duurzaamheid overstijgt teams en raakt aan vrijwel alle werkzaamheden van de organisatie.

Aandachtspunten voor de toekomst:

- > **Samenhang tussen thema's versterken.** Het doel van het programma is om o.a. te verbinden tussen thema's. Daar willen en kunnen we meer aan doen de komende jaren. We zien daar namelijk grote kansen. Dat gaat ons bijvoorbeeld helpen om inwoners integraal te adviseren als het gaat om verduurzaming. Dat kan in de vorm van één duurzaamheidsloket (denk aan advies over biobased isolatiemateriaal of klimaatadaptieve én natuurinclusieve tuinen) met alle financieringsmogelijkheden (o.a. toekomstbestendig wonen lening en subsidie klimaatmaatregelen). Nu ligt de focus voornamelijk op energie besparen en opwekken.
- > **Professionalisering programmatisch werken.** De organisatie werkt aan het professionaliseren en verder borgen van programmatisch werken. Dat heeft

invloed op hoe we als programma Duurzaamheid tot nu toe hebben gewerkt én tegelijkertijd kunnen wij onze ervaringen gebruiken om die professionalisering vorm te geven. Een belangrijke doorontwikkeling zit in de samenwerking met de lijnorganisatie. Het onderscheid tussen programma- en lijnactiviteiten is niet altijd helder.

- > **Rol van de gemeenteraad.** Alle programmadocumenten delen we ter informatie met de gemeenteraad. We organiseren ons rondom thema's met daarin al eerder door de gemeenteraad vastgestelde beleidskaders. Wanneer beleid dat onder het programma Duurzaamheid valt wordt herijkt en aangepast, leggen we dit in de vorm van een raadsbesluit aan de gemeenteraad voor. Dit is meteen een voorbeeld van het feit dat we aan het leren zijn. We hebben in gesprek met de gemeenteraad gedacht dat de indicatoren uit de monitor nieuwe kaders in zich zouden meebrengen. Voortschrijdend inzicht laat zien dat deze indicatoren op basis zijn van al vastgesteld beleid. Daarom worden de indicatoren niet als een raadsbesluit voorgelegd, maar ter informatie met de gemeenteraad gedeeld. Op het moment dat we indicatoren aanpassen vanwege nieuwe beleidskaders, zijn die kaders vastgesteld door de gemeenteraad.
- > **Operationaliseren doelstellingen.** Met het ontwikkelen van de monitor is duidelijk geworden dat er grote verschillen zijn tussen vastgestelde doelstellingen. We zien dit als belangrijk aandachtspunt: aanscherpen doelstellingen bij nieuwe beleidsvorming. Tegelijkertijd werken we aan het vertalen van lange termijn doelstellingen naar 2026 (looptijd programma) en 2030.
- > **Aansluiting bij P&C cyclus.** Op dit moment zijn de verschillende duurzaamheidsthema's verdeeld over de programma's van de P&C cyclus. Dat maakt het lastig om via de P&C cyclus echt vanuit het programma te rapporteren. Op dit moment zijn de thema's op de volgende plekken te vinden:
  - Programma 3 Woon- en Leefomgeving (326 Milieu en Ruimtelijke Ordening). Onder Klimaat en Energie pakken we de thema's Energie, Klimaatadaptatie, Biodiversiteit en Circulaire Economie op. Een Duurzaam Voedselsysteem valt vervolgens onder Toekomst Buitengebied.
  - Programma 2 Bedrijvigheid & Bereikbaarheid (231 Verkeer). Hieronder valt Duurzame Mobiliteit.
- > **Inspiratiesessies breder inzetten.** We willen meer aandacht geven aan inspiratie- en kennissessies en die inzetten op basis van behoefte richting medewerkers, bewoners en raadsleden.

LOÏS SOHILAÏT

**werkt als sociotherapeut en schrijft in
de Barneveldse Krant over duurzaamheid**

“Ik ben altijd al met duurzaamheid bezig. Dat heb ik meegekregen van mijn ouders. Toen ik zelf kinderen kreeg, ging ik er nog meer bij stilstaan wat het gevolg is van alles wat je doet op de wereld, en op hoe je die achterlaat. Ik houd van koken en merkte dat je ingrediënten heel simpel kunt vervangen. Boter is eenvoudig te vervangen door een plantaardige variant. Je merkt er nauwelijks iets van.

En ik koop veganistische mayonaise, zonder eieren. Duurzaamheid begint in de winkel.

Koop zo weinig mogelijk spullen in verpakking. Verder gebruik ik ook wasbare luiers.”

3

Monitoring programma Duurzaamheid

We willen weten of we op koers liggen om onze doelen te halen. Dat betekent dat we moeten monitoren en dat we dat gedurende een langere tijd jaarlijks moeten doen. Niet alleen om te weten hoe we er op een bepaald moment voor staan, maar juist om structureel in de gaten te houden of we de goede kant op gaan en de juiste dingen doen.

Het afgelopen jaar is daar een belangrijke basis voor gelegd. Er is een data omgeving ontwikkeld voor het programma Duurzaamheid en de bijbehorende thema's. Per thema hebben we daarin zoveel mogelijk informatie gebundeld.

Er is een eerste opzet voor de monitor. Die bestaat uit een dashboard per thema en een infographic met daarin concrete resultaten. Een dashboard bestaat uit één of meerdere meters die elk gekoppeld zijn aan een doelstelling. Doel van de monitor is dat het in één oogopslag een overzicht geeft van de voortgang.

- Dashboard gaat over: hoe staan we ervoor ten opzichte van onze doelen?
- Infographic laat zien: welke concrete resultaten hebben we behaald?

Bij de ontwikkeling van het dashboard is meteen duidelijk geworden hoe ingewikkeld het is.

We hebben namelijk een aantal zaken nodig:

- > **Scherpe doelstellingen.** Een doelstelling die niet SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, relevant en tijdsgebonden) is, is niet meetbaar. Wanneer het niet lukt een doelstelling SMART te maken, kan het ook gaan over behaalde resultaten of uitgevoerde acties. Belangrijk is dat we uitgaan van vastgestelde beleidsdoelstellingen.
- > **Indicatoren.** En dan vooral Kritische Prestatie Indicatoren. Voor de meeste doelen zijn veel indicatoren te bedenken, maar het gaat erom

dat we er een aantal kiezen die écht wat vertellen over hoe we ervoor staan. Dat zijn de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's). Dit is alleen mogelijk voor doelen die scherp zijn.

- > **Data.** De KPI's moeten meetbaar zijn met bij voorkeur open data of data die we gemakkelijk kunnen verkrijgen of ontwikkelen.

Voor de thema's Energie en Duurzame Mobiliteit is het gelukt om indicatoren op te stellen én toe te passen, op basis van vastgesteld beleid. Voor het thema Circulaire Economie hebben we één indicator.

Voor de thema's Klimaatadaptatie en Biodiversiteit en groen en Duurzaam Voedselsysteem was het op dit moment nog niet mogelijk indicatoren op te stellen. Dat komt met name doordat doelstellingen niet SMART zijn of wanneer het te complex is om effecten te meten.

De komende periode willen we (bij vaststelling van nieuw beleid) indicatoren opstellen voor deze thema's. Wanneer het niet mogelijk is inzichtelijk te maken hoe we er voor staan ten opzichte van een doelstelling, werken we met doelstellingen op 'wat gaan we doen'.

We hebben er bewust voor gekozen om met meters te werken die in één oogopslag laten zien of we op koers liggen of niet. Dat is natuurlijk een versimpeling van een complex verhaal. Daarom werken we ook met deze rapportages en hebben we in [bijlage A](#) de beschikbare meters toegelicht met achterliggende data.

Een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving in Barneveld

Energie

Energie en CO2 neutraal in 2050

Duurzame Mobiliteit

Klimaatneutrale mobiliteit in 2050

Klimaatadaptatie

*Klimaatadaptatief en
klimaatbestendig in 2050*

Biodiversiteit

Behouden en versterken van de biodiversiteit

Circulaire Economie

100 procent circulaire
economie in 2050

Duurzaam Voedselsysteem

*Duurzaam en gezond en
toekomstbestendig
voedselsysteem*

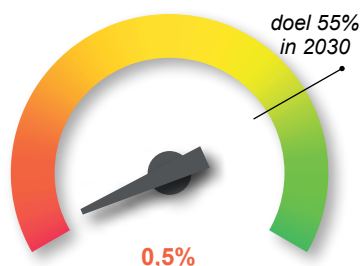
CO₂ en Energieneutraal in 2050

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

● Niet op koers ● Op koers ● Doel gehaald

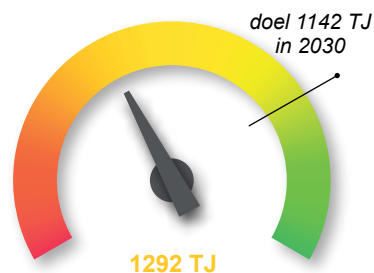
Verminderen van CO₂-uitstoot (koolstofdioxide)

Percentage vermindering van CO₂-uitstoot t.o.v. 1990. Data uit 2021.

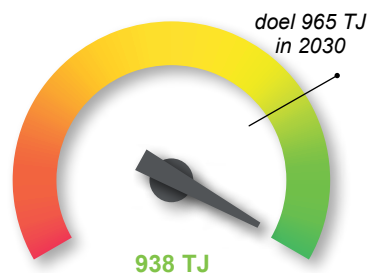
Verminderen van het energieverbruik door woningen

Energieverbruik van woningen in TerraJoule. Data uit 2021.

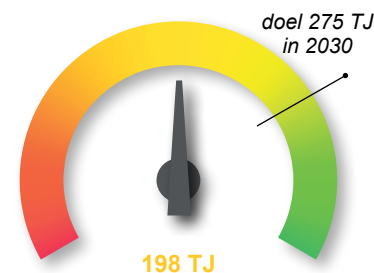
Verminderen van energieverbruik door bedrijven en instellingen

Energieverbruik in TerraJoule. Data uit 2021.

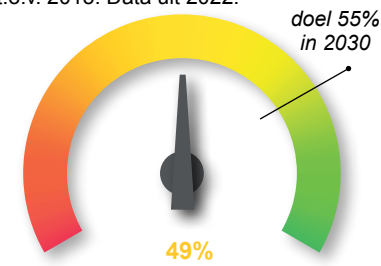
Meer opwekking van duurzame elektriciteit

Opwekking in TerraJoule. Data uit 2021.

CO₂-reductie interne gemeentelijke organisatie

Percentage vermindering van CO₂-uitstoot van de interne organisatie t.o.v. 2015. Data uit 2022.

In 2023 hebben ca. **100 bewoners** een *toekomstbestendig wonen leningen* verleend gekregen door SVN.

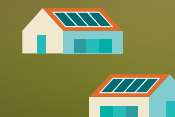
Er zijn in totaal **687 Energiebox** gesprekken gevoerd en **184 adviezen** gegeven over energiebesparings-maatregelen.

91,6% van de **kantoren** heeft een **energielabel C** of hoger.

In de gemeente Barneveld heeft **85,9%** van de geregistreerde woningen een **energielabel C** of hoger.

Sinds juni 2023 heeft het Energieloket een **fysiek inlooppreekuur** in de **Bibliotheek** Barneveld.

55 bezoekers hebben hier **advies gekregen** over verduurzaming van hun woning, energiebesparing en andere energie-gerelateerde onderwerpen.

Tot en met 1 juli 2023, zijn **290.856 zonnepanelen** gerealiseerd in de gemeente Barneveld.

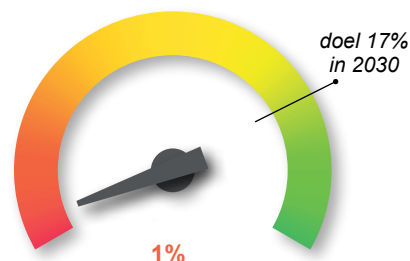
Klimaatneutrale mobiliteit in 2050

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

● Niet op koers ● Op koers ● Doel gehaald

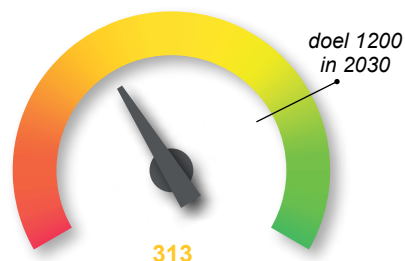
Reductie CO₂-uitstoot excl. snelwegen

Percentage besparing t.o.v. 1990. Data uit 2021.

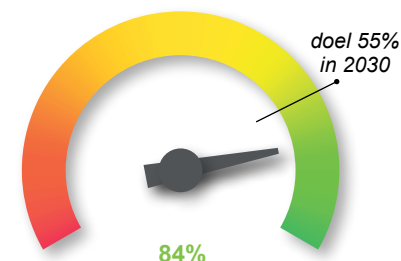
Verhogen aantal publieke laadpunten

Aantal publieke laadpunten. Data uit sept. 2023.

CO₂-reductie interne mobiliteit

Percentage CO₂-besparing t.o.v. 2015. Data uit 2022.

In 2022 is binnen het **wagenpark** van de organisatie **213.087,32 liters** aan **HVO** gepompt. Dat is **78,5%** van de totale gepompte brandstof van het wagenpark.

In september 2023 waren **856 elektrische personenauto's** in de gemeente Barneveld geregistreerd. Dat is een **toename van 20,7%** ten opzichte van december 2022.

De gemeente Barneveld telt in september 2023 **313 reguliere publieke laadpunten** voor elektrische voertuigen. Dat is **toename van 32%** vergeleken met 2022.

Medewerkers van het gemeentehuis en de werf hebben **24.090 kilometer gefietst** (sinds aankoop van de fietsen in 2020). Hiermee zijn **123 retourvluchten naar Parijs** in CO₂-uitstoot bespaard.

De gemeente Barneveld heeft drie **Slimme Bandenpompen**.

Deze zijn tussen juli 2022 en juli 2023 **700 keer** gebruikt. Dat is gelijk aan **19.044 kilo bespaarde CO₂-uitstoot** of **5661 liter bespaarde brandstof**!

Klimaatadaptief en klimaatbestendig in 2050

DASHBOARD CONCEPT INDICATOREN - VASTSTELLING BIJ KLIMAATADAPTATIEPLAN

● Niet op koers ● Op koers ● Doel gehaald

Geen waterschade bij extreme bui

Verhogen schaduwplekken in de openbare ruimte

Beperkte afstand tot een koele, groene plek in schaduw

Het **stedelijk hitte eiland effect**: Sommige delen van de kern Barneveld hebben een **temperatuurverschil van 1.4 graden Celsius** ten opzichte van het omliggende landelijk gebied.

In 2023 hebben we (tot 6 december) **146 subsidieaanvragen** op particulier terrein voor **klimaatadaptieve maatregelen** ontvangen.

484 personen hebben gereageerd op de **enquête** Klimaatadaptatie. **35%** vindt het opvangen en hergebruiken van regenwater interessant tegen de droogte.

In 2023 zijn **15 subsidies** voor **groene daken** aangevraagd.

Bijna de helft van de respondenten zegt dat hun huis en/of tuin **bestand is tegen wateroverlast**.

Behouden en versterken van de biodiversiteit

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

● Niet op koers ● Op koers ● Doel gehaald

Op dit moment is er geen kwantificeerbaar inzicht in de staat van de biodiversiteit in de gemeente. Het onderwerp is te complex om te vatten in een enkel cijfer.

In 2023 zijn er in Barneveld centrum **24 bomen geplant** en er staan **nog 2** op de planning. Die brengen verkoeling én zijn goed voor de biodiversiteit.

Dit jaar hebben **22 deelnemers** van het akkerrandenproject **Bloeiende Akkerranden** ruim **9 ha** ingezaaid. Dit is goed voor insecten, vogels en kleine dieren.

Er zijn **20 weidevogel tel-locaties** in de gemeente.

De werkgroep **weidevogels** heeft in 2023 de volgende **nesten** opgespoord: **242 Kievitsnesten** en **8 scholeksternesten**.

Vanuit project **Dorpen in het Groen** zijn er in Stroe **6619 struiken** en **149 bomen** uitgedeeld.

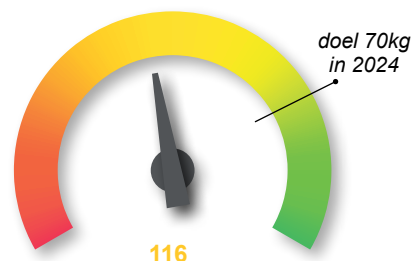

Een 100% circulaire economie

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

● Niet op koers ● Op koers ● Doel gehaald

Afname van huishoudelijk fijn restafval
Huishoudelijk fijn restafval in kg per inwoner.
Data uit 2021.

Op dit moment is er onvoldoende kwantificeerbaar inzicht hoe circulair de gemeente is. Het onderwerp is te complex om te vatten in een enkel cijfer.

Via het project **Vrijkomende Agrarische Bebouwing** van de Regio Foodvalley staan **2 stallen uit Barneveld te koop** op een marktplaats en er blijkt veel interesse voor te zijn.

Vanaf de grondbank Otelaar is **1.500 m³ grond hergebruikt** in groenbestemming (reconstructie beplantingsvakken) en **1.250 m³ grond** is hergebruikt in de bermen van het buitengebied.

In 2023 zijn **drie repaircafés** maandelijks actief geweest. In totaal zijn **230 artikelen** aangeboden voor reparatie. Daarvan is **43% gerepareerd** en heeft een **tweede leven** gekregen.

Duurzaam, gezond en toekomstbestendig voedselsysteem

DASHBOARD HOE STAAN WE ER VOOR TEN OPZICHTE VAN ONZE DOELEN?

● Niet op koers ● Op koers ● Doel gehaald

Op dit moment is er geen kwantificeerbaar inzicht in hoe duurzaam ons voedselsysteem in Barneveld is. Het onderwerp is te complex om te vatten in een enkel cijfer.

Momenteel is de verdeling in ons voedselsysteem **60% dierlijk** en **40% plantaardig**. We werken toe naar een transitie waarin dat omgekeerd is.

In de gemeente Barneveld zijn **33.000 maaltijden Too Good To Go** gered. Dat is gelijk aan het **besparen van 82,5 ton CO₂**, het equivalent van de uitstoot van **16 vluchten rond de wereld**.

MARTIJN VAN OMMEN

is directeur van Vakantiepark Ackersate in Voorthuizen, een familiebedrijf dat altijd op zoek is naar nieuwe duurzame én voordelige oplossingen

“Ik heb meegekregen dat je de wereld beter moet achterlaten dan je haar hebt aangetroffen. Zuinig zijn op wat je krijgt en er netjes mee omgaan. We hergebruiken hier bijvoorbeeld water. We hebben subsidie gekregen omdat we het water dat valt op de daken van de zwembaden opvangen in een hele grote tank onder de grond, van 40.000 liter. Dat gebruiken we om de toiletten door te spoelen in de vier sanitairgebouwen op het terrein. Sinds afgelopen jaren hebben we nog meer toiletten aangesloten, zoals die bij tenten en chalets.”

**De Barneveldse buren
ROELOF BOS en GERARD VAN DER BIJ
hebben tegelijkertijd een warmtepomp aangeschaft**

Roelof: “We hebben allebei zoiets van: als je het milieu kan sparen en ook nog eens kan werken aan de kosten van je energieverbruik, waarom zou je het dan niet doen? Niet iedereen kan het betalen. Maar als je de middelen hebt, is het zeker de moeite waard. En je bent ook een beetje de gangmaker. Want hoe vaker een warmtepompinstallatie wordt aangeschaft, hoe goedkoper ze worden. Daarbij zijn er nu subsidies.”

4

Terugblik op 2023

Vanuit het programma Duurzaamheid stellen we jaarlijks een jaarplan op met daarin focusactiviteiten. Hier zijn we in 2022 voor het eerst mee gestart. Het gaat om de belangrijkste activiteiten, zoals vooraf bedacht, die bijdragen aan de programmadoelen en ambitie. Het jaarplan voor 2023 is terug te vinden in de bijlage. In dit hoofdstuk blikken we terug op de focusactiviteiten op programmaniveau en per thema en geven we kort weer hoe die zijn verlopen.

Programma-activiteiten

Programma-activiteiten zijn overkoepelend, dragen bij aan meerdere doelen en zijn op programmaniveau opgepakt. In 2023 ging dat om de volgende:

Inspiratiesessies

Voor de organisatie hebben we geen inspiratiesessies georganiseerd. We hebben twee keer een 'Duurzame ontmoeting' met de gemeenteraad gehad, namelijk op 15 februari en 15 november.

De thema's die we besproken hebben op 15 februari:

- Aanpak geld- en energiebesparing (inclusief aanpak energiearmoede)
- Voortgang en monitoring programma duurzaamheid
- CO₂-reductieplan stand van zaken
- Smart Energy Hub Harselaar en EnergieWEB

De thema's die we besproken hebben op 15 november:

- Klimaatadaptatieplan
- Opzet monitor en indicatoren programma duurzaamheid
- Energie infrastructuur en de energietransitie in Barneveld

Uitbouwen en live gaan met monitoring programma

Dit is gelukt. In deze rapportage is de eerste versie hiervan te vinden. Dit blijft een programma-activiteit. We verbeteren de monitoring elk jaar en gebruiken dit in onze beleidscyclus om doelen scherper te stellen. Wanneer mogelijk nemen we nieuwe indicatoren op bij onderwerpen waar dat nu nog niet kon.

Pilot – Afwegingskader integrale duurzaamheids-keuzes in projecten

Dit pilotproject loopt. We toetsen het Afwegingskader bij de herinrichting van het Oldenbarneveldplein. Het Afwegingskader heeft tot doel om duurzaamheidsambities door te vertalen naar uitvoering en zo duurzaamheid beter te borgen. De eerste resultaten zijn positief. Bij de aanbesteding van het project is een ambitieweb uit het Afwegingskader opgenomen waarin de ambities op de duurzaamheidsthema's zijn weergegeven. Aannemers hebben dit meegenomen in hun aanbiedingen. Met name op het gebied van circulair zagen we verschil. Door de ervaringen in de pilot ontwikkelen we de tool van het Afwegingskader verder, zodat we het in de toekomst binnen steeds meer projecten gebruiken.

Duurzame markt Zwartebroek en Terschuur

Op 15 april was een duurzame informatiemarkt in Zwartebroek. De inwoners van Terschuur en Zwartebroek konden daar terecht voor advies over energiebesparing, het afkoppelen van regenwater, groene daken, het inrichten van een biodiverse tuin, afvalscheiding en andere duurzame thema's. Ook was er aandacht voor klimaatadaptieve maatregelen met de actie 'tegel eruit, plant erin', waarbij inwoners een plantje kregen in ruil voor een tegel uit hun tuin. Verder kregen bezoekers de kans om mee te doen aan een aantal workshops over ontpullen, vermijden van greenwashing en het verduurzamen van hun woning. Het doel van dit soort markten is samen met inwoners aandacht vragen voor, en verbinden op het onderwerp duurzaamheid in alle aspecten.

UITGELICHT

Duurzame markt

Energie

In 2050 zijn we energie- en CO₂-neutraal.

In 2023 heeft de focus gelegen op de uitvoering van de warmtevisie en daarmee met name op de aanpak van energiearmoede en de isolatie van de slechtst geïsoleerde woningen in Barneveld. Overige activiteiten zijn ter ondersteuning daaraan, bijvoorbeeld de realisatie van duurzame energie en het omgaan met beperkte netwerkcapaciteit.

Ontwikkelingen Energie

- > Netcongestie is een landelijk probleem dat een steeds serieuzere vorm aanneemt. Dit heeft waarschijnlijk impact op meerdere gemeentelijke opgaven. Denk daarbij aan onze duurzaamheidsdoelstellingen, maar ook aan opgaven rondom woningbouw, het uitbreiden van bedrijventerreinen en extra scholen. Tegelijkertijd is netcongestie aanleiding om anders tegen energievraag en -aanbod aan te kijken en te innoveren, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van energiesystemen die zoveel mogelijk onafhankelijk van het landelijke en regionale netwerk kunnen functioneren.
- > De versterking van het elektriciteitsnetwerk betreft het hoofdnet van landelijke hoogspanningskabels, met hoofd- en onderstations tot aan de elektriciteitskasten in de wijk. Het aantal middenspanningskasten zal in sommige wijken verdrievoudigd moeten worden. Dit vraagt niet alleen investeringen, maar ook ruimte voor de plaatsing in een omgeving die vaak al vol is, zowel boven als onder de grond. Samen met Liander en de woningcorporatie bekijkt de gemeente waar plek is voor nieuwe middenspanningskasten en welke wijken prioriteit hebben bij de plaatsing.
- > In De Glind werken we samen met bewoners en ondernemers en kijken we naar de mogelijkheid om zo veel mogelijk aardgasvrij te worden. Daarbij wordt onderzoek gedaan naar de verduurzaming van woningen en de mogelijkheid van een monovergister.
- > De energiecoöperaties spelen een belangrijke maatschappelijke rol in de energietransitie in de gemeente Barneveld. Zij zorgen ervoor dat lokale projecten worden gestart en bewoners kunnen meedoen. De gemeente ondersteunt de coöperaties door met hen samen te werken en hun ontwikkeling financieel te steunen, zodat zij verder kunnen professionaliseren.

Focusactiviteiten 2023

Aanpak Energie- en geldbesparing

Uitgevoerd en loopt door in 2024. Deze aanpak gaat over alle acties van de gemeente op het gebied van energie- en geldbesparing. In de praktijk zijn dit acties die gericht zijn op de isolatie van woningen, zodat het energieverbruik én de energierekening daalt. Dan gaat het om de inzet van energiecoaches, inclusief energieboxen, gericht op het besparen van geld op hoge energierekeningen. Ook organiseren energiecoöperaties collectieve inkoopacties, rondom isolatiemateriaal en warmtepompen en zonnepanelen. Het gaat om de informatievoorziening via het Energieloket. Die organiseert sinds dit jaar een inloop in de bibliotheek, waar vragen beantwoord worden.

Energiehub Harselaar

In uitvoering. Stap 1 en 2 van de haalbaarheidsstudie die we als gemeente hebben gefaciliteerd is eind 2023 afgerond. Eind december is er een klankbordgroep geweest waar de oplossingsrichtingen zijn besproken. Voor 2024 is het aan de bedrijven op Harselaar om keuzes te maken en hier mee verder te gaan. Waar we kunnen, ondersteunen we de bedrijven.

Regionale Energie Strategie 2.0 en grootschalige opwek projecten

In uitvoering. RES 2.0 vraagt mogelijk om een herijking die kan plaatsvinden nadat het provinciale MER Windbeleid, de MER Wespandief en de regionale gevoeligheidsanalyse zijn afgerond. De verwachting is dat dit rond de zomer van 2024 het geval is.

Opstellen en vaststellen CO₂-reductieplan

In uitvoering. Zoals aangegeven in de tussentijdse Voortgangsrapportage is de focus in 2023 verschoven naar het ontvangen van de juiste data en focus voor het CO₂-reductieplan. Hiermee brengen we in beeld waar de uitstoot in de gemeente Barneveld vandaan komt en welke rol we als gemeente kunnen innemen.

Plan verduurzaming maatschappelijk vastgoed

In voorbereiding. Onderzoek naar verduurzamingsopties voor ons eigen vastgoed (2de fase) is gestart. Er volgt een routekaart voor de gehele vastgoedportefeuille. Voor de bibliotheek wordt eind 2023 opdracht gegeven voor het installeren van een hybride warmtepomp. Daarnaast is de verduurzaming van het steunpunt afgerond.

UITGELICHT

Op pad met de Energiekeet

Het Energieloket Barneveld gaat langs de verschillende kernen om mensen op te zoeken. Dat doen we door aan te sluiten bij logische plekken, zoals te zien op de foto: de weekmarkt in Kootwijkerbroek. We adviseren bewoners over energiebesparing en gaan in op vragen die leven.

PAULA FIERET
vroeg een Energiebox aan

“Ik kreeg een brief van de gemeente nadat ik gebruik had gemaakt van de energietoeslag. Ze boden een Energiebox aan en een adviesgesprek. Ik ben er heel blij mee dat de gemeente dit doet. Ik zat op bijna 300 euro energiekosten per maand. Ik woon in een huurwoning van de woningstichting en ben hier ingetrokken na de vorige bewoner. Toen heb ik eigenlijk nergens naar gekeken. Ik vond dit een mooi aanbod van de gemeente, zo kan ik zien hoe het minder kan.”

AD VAN ROOIJEN
is vrijwillige energiecoach bij het Energieloket

“Verduurzamen doe je ook voor je portemonnee. Je wilt niet dat het alleen maar geld kost en niks opbrengt. Maar vooral vind ik het belangrijk dat we met ons allen een steentje bijdragen om iets te doen aan de klimaatproblematiek. Ik ben technisch geschoold, daar komt ook een deel van mijn interesse vandaan. Als energiecoach hoop ik ook andere mensen te enthousiasmeren. Dat helpt weer een stapje in de goede richting.”

Duurzame Mobiliteit

We werken aan de helft minder CO₂-uitstoot door mobiliteit in 2030 en klimaatneutraal zijn in 2050. Bereikbaarheidsagenda Regio Foodvalley 2023-2026.

Ontwikkelingen binnen Duurzame Mobiliteit

In 2023 is de Bereikbaarheidsagenda Regio Foodvalley 2023-2026 door alle colleges in de regio vastgesteld. Binnen de programmalijs Duurzaam, Slim en Veilig is beschreven dat Regio Foodvalley de komende jaren via twee sporen aan de verduurzaming van de mobiliteit werkt. Het eerste spoor is mobiliteitsmanagement met daarin onder andere de werkgeversaanpak. Het tweede spoor pakt de regio samen met de provincies Gelderland en Utrecht op. In het kader van de regionale mobiliteitsprogramma's (RMP's) van Gelderland en Utrecht werken we aan een verduurzaming van het goederenvervoer, aan de ontwikkeling van laadinfrastructuur en aan een regionale afstemming van het parkeerbeleid.

- > Onder de vlag van de Bereikbaarheidsagenda 2018-2022 van de regio hebben we in 2023 de werkgeversaanpak verder opgepakt. Hierbij helpt een mobiliteitsmakelaar bedrijven bij hun mobiliteitsbeleid vanuit de trias mobilica (voorkomen, veranderen, verschonen). Ook zijn er publieksacties onder de noemer Love To Ride. Na de *Fiets naar je werk week!* in september volgde in december het zogeheten *Bikkelseizoen* (zie tekstkader hiernaast).
- > Het voorkeursscenario van de Omgevingsvisie speelt in op een verduurzaming van mobiliteit. De lijn vanuit de Nationale Omgevingsvisie – die van de trias mobilica – wordt zoveel als mogelijk gevolgd evenals het STOMP-principe (stappen-trappen-OV-mobility as a service-privéauto). Door wonen en werken in elkaars nabijheid te realiseren, proberen we de automobilist te verleiden om te lopen en fietsen. We realiseren ons dat de afhankelijkheid van de auto in onze gemeente zal blijven. Door ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van OV-knooppunten te realiseren, wordt gebruik van OV gestimuleerd. Waar het kan, werken we met lage parkeernormen.
- > Verder zien we dat netcongestie ook op de mobiliteitstransitie impact heeft. Het aansluiten van laadpalen heeft lange wachttijden vanwege de file op het elektriciteitsnetwerk. Dit vertraagt de overgang naar elektrisch rijden.

Focusactiviteit 2023

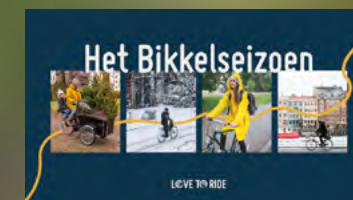
Uitvoeren Duurzame mobiliteitsplan met uitvoeringsprogramma 2022 –2026 Regio Foodvalley

Afgerond. We hebben in samenwerking met de regio meerdere activiteiten opgepakt. Zo is er onderzoek naar Deelmobiliteit in de regio uitgevoerd. De resultaten hiervan delen we begin 2024 ter informatie met de raad. Het plaatsen van laadpalen doen we op basis van de Laadvisie van de gemeente, waarbij we ons richten op 600 laadpalen in 2025. Op dit moment zijn er meer dan 300 laadpunten gerealiseerd. Ook richten we ons op het faciliteren van elektrisch fietsen, waarbij we dit jaar de centrale laadplek op de Kapteijnstraat hebben uitgebreid. Ook is er onderzoek gedaan naar het verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark. Doel is om op basis hiervan ons wagenpark steeds verder te verduurzamen en de kosten daarvoor in beeld te brengen.

UITGELICHT

Het bikkelseizoen

Gemeente Barneveld en de regio Foodvalley zien graag zoveel mogelijk werknemers op de fiets naar het werk gaan en buiten het werk om. Fietsen geeft je mentale en fysieke gezondheid een boost en zorgt daarnaast voor een schoner en beter leefmilieu. In de koude en donkere maanden zijn mensen gestimuleerd om de fiets te (blijven) pakken. Dat is gedaan via het Bikkelseizoen van Love To Ride. Iedereen die fietsritten registreerde in december, heeft kans gemaakt op leuke prijzen.

Klimaatadaptatie

In 2050 zijn we klimaatadaptief en klimaatbestendig. *Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2018*

Ontwikkelingen Klimaatadaptatie

- > Er is een landelijke maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving (nieuwbouw) opgesteld. De maatlat is gericht op locatie-inrichting en bouwwijze met minimumnormen en richtlijnen. Over de wijze van borging wordt nog nagedacht. Het Rijk heeft gemeenten verzocht deze maatlat al vast te hanteren. De maatlat vormt ook de basis voor het Klimaatadaptatieplan.
- > De provincie Gelderland pakt de regionale uitwerking van de landelijke maatlat op. Dit resulteert in een Gelders normenkader voor leefbare verstedelijking. Dit houdt rekening met de regionale verschillen op het gebied van bijvoorbeeld bodem- en watertypen en bebouwingsdichtheden. Barneveld is vertegenwoordigd in de werkgroep.
- > We hebben de een na natste herfst achter de rug sinds de neerslagmetingen in 1901 zijn gestart. Er zijn veel meldingen over grondwater in de kruipruimten binnengekomen. In de wijken Bloemendal en Holzenbosch heeft de brandweer en/of de gemeente zelfs kruipruimten leeggepompt. Tot nu toe richtte klimaatadaptatie zich op het beperken van wateroverlast bij korte, hevige klimaatbuien. We houden de landelijke ontwikkelingen op doelen voor grondwater in de gaten en besteden hier aandacht aan in het Klimaatadaptatieplan.

Focusactiviteiten 2023

Opstellen Klimaatadaptatieplan

In uitvoering. Het plan wordt samen met advies- en ingenieursbureau TAUW opgesteld. Er zijn doelen, normen en indicatoren geformuleerd. Dat doen we met een brede groep collega's, omdat klimaatadaptatie een opgave is voor de hele organisatie. Er is een enquête gehouden onder het inwonerspanel. Er zijn gesprekken met stakeholders (WSB, politie, brandweer en GGD) gevoerd. De raad is op informele wijze geconsulteerd tijdens de Duurzame Ontmoeting van 15 november. Onderdeel van het proces is dat we ook een Hitteplan opstellen. Dit plan kunnen we inzetten tijdens hete perioden.

Uitvoeren reconstructie Churchillstraat

In uitvoering. De werkzaamheden zijn gestart in het wegvak tussen de Bouwheerstraat en de Koterweg. De beoogde realisatie van dit project is augustus 2024.

Bomenplan Barneveld Centrum voorbereiden en uitvoeren

Bijna afgerond. Naast het plan om 24 bomen te planten in het centrum wordt de aanplant van 2 extra bomen aan de Kampstaat voorbereid. Dit gebeurt in combinatie met de herinrichting van de Kampstraat en het vervangen van het riool. Alle overige locaties zijn gereed.

Bijdragen aan de uitvoering van het Regionaal Adaptatieplan (RAP) Vallei en Veluwe

In uitvoering. Dit is doorlopend en we dragen hier als gemeente aan bij. Zo nemen we deel aan het project Waterbesparing. In regionaal verband onderzoeken we, samen met Vitens, de beleidsmatige, technische en juridische mogelijkheden om het drinkwatergebruik te verminderen.

UITGELICHT

Nieuwe bomen in het centrum

Op 15 november (boomfeestdag) zijn de eerste bomen geplant. In totaal worden er 24 bomen in het centrum van Barneveld geplant. Voor elke plek is onderzocht welk type boom het beste past. Aanwonenden en ondernemers mochten meebepalen. De bomen spelen een belangrijke rol in het brengen van verkoeling op warme dagen. Daarnaast dragen ze bij aan het verbeteren van de biodiversiteit, hebben ze een positief effect op de gezondheid en verhogen ze de ruimtelijke kwaliteit.

Biodiversiteit en Groen

We behouden en ontwikkelen de biodiversiteit in Barneveld de komende vijf jaar.
Biodiversiteitsplan 2021.

Ontwikkelingen Biodiversiteit en groen

- > Met het ontwikkelen van de monitoring voor het Programma Duurzaamheid, is duidelijk geworden dat we op dit moment geen inzicht hebben in waar we staan ten opzichte van onze doelstelling. Het onderwerp Biodiversiteit en Groen is te complex om te vatten in één cijfer. Het komend jaar brengen we in beeld hoe we toch de voortgang op de doelstelling 'behouden en versterken' willen gaan monitoren. Hierbij is te denken aan het in kaart brengen van het huidige groen, een zogenoemde 0-meting. Om vervolgens een aantal jaar later opnieuw te kunnen meten of er nieuwe flora en fauna aanwezig is wat de biodiversiteit kan versterken. Een andere mogelijkheid is om te werken met concrete doelstellingen voor activiteiten. Een voorbeeld daarvan is: *'We willen in 2025 meer weidevogel-beschermingsgebieden.'* Dit is meetbaar en draagt bij aan ons doel: het behouden en ontwikkelen van de biodiversiteit.
- > Er is een handleiding voor een Soorten Management Plan (SMP) aangevraagd en dit wordt in 2024 verwacht. Aan de hand van deze handleiding zal er worden gekeken naar de vervolgstappen en bijkomende kosten.

Focusactiviteiten 2023

Uitvoeren Biodiversiteitsplan uitvoeringsvoorstel 2023

In uitvoering. We zetten in op het verder uitbreiden van geveltuintjes in de winkelcentra van Barneveld en Voorthuizen. Hierover zijn we in gesprek. Ook wordt momenteel gezocht naar mogelijkheden voor ecologisch bermbeheer. Dit zal in combinatie worden gedaan met nieuw te ontwikkelen communicatieborden. Deze informatieborden zullen de bewoners informatie geven over het soort mengsel dat is ingezaaid en hoe dat bijdraagt aan de biodiversiteit. We werken nog steeds graag samen met de weidevogelwerkgroep. De vrijwilligers werken elk jaar mee aan het registeren van weidevogels in Barneveld, waardoor een beter beeld ontstaat van wat er aan soorten aanwezig is. Dit doen ze op terreinen van aangesloten agrariërs die ook de weidevogels een warm hart toedragen.

Opstellen Bomenbeleidsplan

In uitvoering. Het opstellen van het bomenbeleidsplan is opgepakt. Dit is nodig voor het duurzame beheer van bomen in Barneveld.

Opstellen Landschapsplan

In voorbereiding. Door beperkte ambtelijke capaciteit is het opstellen van een landschapsplan enige tijd stil komen te staan. Het is nodig dat het Landschapsplan aansluit bij de inhoud van de Omgevingsvisie. Het Landschapsplan is de manier waarop we die visie willen bereiken. Dit wordt in 2024 opnieuw opgepakt.

UITGELICHT

Stroe in het groen

Binnen de aanpak van Dorpen in het Groen werken we samen met Stichting Landschapsbeheer Gelderland, dorpsbelangenorganisaties en inwoners aan een fraai landschap. Inwoners krijgen de mogelijkheid hun erven groener te maken; dat kan door het planten van heggen, fruitbomen, bosjes en singels. Het gaat om beplanting die de grote landschappelijke structuren in Barneveld versterkt, zodat dieren, vogels en planten er hun leef- en voedselgebied van kunnen maken. Dit jaar was het dorp Stroe aan de beurt. De uitdeeldag staat gepland in januari 2024 en het maximumaantal aanmeldingen voor het project is gehaald.

Circulaire Economie

We hebben een 100 procent circulaire economie in 2050. Startnotitie Circulaire Economie 2020.

Ontwikkelingen Circulaire Economie

- > Met de Actieagenda Circulaire Economie sluiten we aan bij concrete projecten en processen en zoeken we naar een efficiënte inzet van de beschikbare capaciteit, terwijl we tegelijkertijd inzetten op het behalen van benodigd resultaat. Ook zien we dat het belangrijk is om de organisatie blijvend te informeren en mee te nemen in de mogelijkheden rondom circulariteit.
- > Een aantal jaren geleden is een dunning uitgevoerd in het Johannabos in Voorthuizen om jonge toekomstbomen in het bos meer kansen te geven en zo het bos duurzaam in stand te houden. Dit jaar is van een deel van het vrijgekomen hout door Ons Bedrijf in Barneveld een nieuwe picknickbank en een bijenhotel gemaakt die in het nieuwe natuurgebied bij de Esvelderbeek geplaatst zijn.
- > Het onderzoek 'Impact van inspanningen sociale en duurzaamheidscriteria in inkoop' wat gefinancierd was via het programma 'Beter Aanbesteden' van de Rijksoverheid, is in de tweede helft van 2023 uitgevoerd. Uit dit onderzoek is gebleken dat de gemeente Barneveld zich actief inspent op het gebied van duurzaamheid in haar aanbestedingen. In 29 van de 58 aanbestedingen die plaats vonden tussen 2018 en 2022 komt Social Return on Investment voor als harde eis.
- > Met het ontwikkelen van de monitoring voor het Programma Duurzaamheid, is ook duidelijk geworden dat we op dit moment geen inzicht hebben in waar we staan ten opzichte van onze doelstelling. Dat komt onder andere omdat niet duidelijk is wat de huidige en de gewenste situatie inhoudt. Het onderwerp Circulaire Economie is ook te complex om te vatten in één cijfer. Het komend jaar brengen we in beeld hoe we toch de voortgang willen gaan monitoren.
- > Een belangrijke ontwikkeling is het principebesluit voor een nieuwe gemeentelijke grondbank. Hierbij is een belangrijk doel dat grond- en bouwstoffen hergebruikt kunnen worden.

Focusactiviteiten 2023

Uitvoeren Actieagenda Circulaire Economie

In uitvoering. Het kernteam komt elke drie maanden met elkaar in overleg om voortgang te bespreken en ideeën uit te wisselen. De acties uit de actieagenda worden uitgevoerd. Er wordt gezocht naar een nieuwe locatie voor de grondbank van de gemeente Barneveld. Zo komt er ruimte vrij op de milieustraat die kan

worden gebruikt voor een grondstoffen depot. Een andere actie vanuit het kernteam is het experimenteren met circulaire eisen bij het project ontmoetingcentrum Bronveld en Voedselbank (zie tekst kader). Ook in het project de Bron krijgt circulariteit een plekje; vrijgekomen materialen, zoals de balken, worden hergebruikt door Ons Bedrijf in Barneveld in de productie van straatmeubilair.

Project VAB circulair slopen

In uitvoering. De gemeente Barneveld doet actief mee aan het project Vrijkomende Agrarische Verbouwing circulair slopen van de regio Foodvalley. Gesprekken over potentiële locaties voor een materialen hub lopen. Een interessante ontwikkeling in het kader van het project VAB circulair slopen is dat twee stallen op een marktplaats zijn geplaatst om 1 op 1 hergebruikt te worden.

Deelname aan Living Lab Foodvalley

In uitvoering. We worden goed geïnformeerd door Living Lab. Sinds de zomer komen de deelnemende gemeenten elke 6 weken samen om projecten te bespreken, elkaar te informeren en kennis te delen.

UITGELICHT

Duurzaam ontmoetingscentrum Bronveld

In het project ontmoetingcentrum Bronveld en Voedselbank wordt geëxperimenteerd met verschillende circulaire maatregelen. Er wordt gekeken naar hergebruik van materialen, beschikbaar stellen van vrijkomende materialen, opstellen van een materialenpaspoort en gebruik van duurzame materialen op de werkvloer. Verder is gekozen voor een houtskeletbouw, zodat het gebouw in de toekomst demontabel kan zijn. Er wordt ook nagedacht over circulaire mogelijkheden bij de sloop van het bestaande gebouw. Duurzaamheid in het algemeen is ook een belangrijk deel van het project; het gebouw zal worden voorzien van een warmtepomp, goede isolatie en zonnepanelen op dak, en het is zo ontworpen dat de meeste bomen in het gebied kunnen worden behouden.

Houtenskeletbouw, project Bronveld

BERT VAN GINKEL

is coördinator vervoer en magazijn bij Ons Bedrijf

“Onze spullen gaan in dozen naar de klant. Er gaat een sticker op: we hergebruiken dozen. Wat na hergebruik over is, halen we tegenwoordig door een machine. Die hebben we daarvoor speciaal aangeschaft. Daarna is het vulmateriaal. We deden het op verzoek van klanten en het is een goed idee, het is een beetje jammer dat we vroeger apart vulmateriaal kochten. Het scheelt enorm. En we gebruiken nu buisfolie in plaats van plastic zakken. Zo kun je zakjes maken op maat, dus minder groot.”

Duurzaam Voedselsysteem

We hebben een duurzaam en gezond voedselsysteem. *Strategische Agenda Foodvalley.*

Ontwikkelingen Duurzaam Voedselsysteem

- > De focus in 2023 heeft gelegen op de basis op orde te houden. Dit doen we door onze deelname aan het regionale programma van de Foodvalley.
- > Met het ontwikkelen van de monitoring voor het programma Duurzaamheid, is ook duidelijk geworden dat we op dit moment geen inzicht hebben in waar we staan ten opzichte van onze doelstelling. Dat komt onder andere omdat niet duidelijk is wat de huidige en de gewenste situatie inhoudt. Het onderwerp Duurzaam Voedselsysteem is ook te complex om te vatten in één cijfer.

Focusactiviteiten 2023

Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma Voedsel voor een gezond leven van de Regio Foodvalley

Uitgevoerd. De gemeente Barneveld draagt bij aan het programma Voedsel voor een gezond leven van de Regio Foodvalley en werkt samen met andere gemeenten aan verschillende onderwerpen, o.a. de eiwittransitie en voedselverspilling.

Penvoerder van het POP3-project Eerlijk eten uit de streek

Afgerond. De gemeente was in 2023 penvoerder van de subsidie aan het project Eerlijk eten uit de streek, waarin we inzetten op het verbeteren van de logistiek en marketing van streekproducten. Op dit moment wordt geschreven aan de verantwoording naar provincie.

UITGELICHT

Inspanningen van inwoners en bedrijven dragen bij aan het bereiken van een duurzaam voedselsysteem. Daarom wil de gemeente Barneveld ook initiatieven buiten de gemeentelijke organisatie om uitlichten, waaronder het initiatief van de DA-drogist. Op maar liefst 7 plekken, onder andere in Barneveld, biedt deze drogist één keer per week versproducten aan zijn klanten. Ook heeft deze drogist houdbare producten vanuit de streek in de schappen liggen. We zijn blij met dit soort initiatieven die lokale productie en gezonde voeding bevorderen.

MARC VAN RAVENHORST
kiest voor duurzaam leven

“Ik ben econoom, dus opgeleid met businessmodellen die inzetten op groei. Maar ik ben niet alleen econoom, ik ben ook erg geïnteresseerd in natuur en biologie. Op een gegeven moment besef je: economische groei is gekoppeld aan de grondstoffen die we uit deze aarde trekken. Dus eeuwige groei kan alleen maar op het moment dat we oneindig veel grondstoffen uit die aarde kunnen trekken en dat is niet zo. Je kan dus niet oneindig economische groei hebben. We moeten gaan leren tevreden te zijn met genoeg. Ik merk dat het thema me steeds meer bezighoudt.”

5

Jaarplan 2024

De vorige hoofdstukken hebben laten zien wat we willen bereiken en waar we aan werken. In dit hoofdstuk gaan we in op hoe we dat concreet voor ons zien voor het komende jaar. Dat doen we door een aantal focus-activiteiten en besluitvormingsstukken voor 2024 te omschrijven. Focusactiviteiten zijn de belangrijkste activiteiten die bijdragen aan de programmadoelen en ambitie. We gaan hieronder in op de activiteiten per thema en leggen de link met de procesdoelen. We sluiten af met overkoepelende programma-activiteiten die bijdragen aan meerdere doelen.

We blijven geprioriteerd werken. Dat betekent niet dat we duurzaamheidsthema's schrappen, maar wel dat we tussen en binnen de thema's een volgorde aanbrengen op basis van wat het meest belangrijk en urgent is. Het is niet realistisch om puur gefocust te zijn op onze inhoudelijke duurzaamheidsdoelen, zonder rekening te houden met de situatie van bewoners, organisaties en bedrijven. De huidige maatschappelijke ontwikkelingen

laten toenemende energie-, voedsel-, en materialenprijzen zien, waardoor het dagelijks leven steeds duurder wordt. Om onze duurzaamheidsdoelen te halen, hebben we iedereen nodig. Dat redden we niet alleen als gemeente, want het gaat juist ook om huizen, gebouwen, tuinen, voertuigen en gedrag van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We streven ernaar om iedereen te helpen mee te doen met verduurzaming.

Legenda

- Energie
- Duurzame Mobiliteit
- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit en Groen
- Circulaire Economie
- Duurzaam Voedselsysteem
- 1** Goede voorbeeld
- 2** Duurzaam denken en doen
- 3** Iedereen meedoen
- 4** Met partners
- 5** Gebiedsgericht
- 6** Duidelijk verhaal

Overkoepelende programma-activiteiten

Programma- activiteiten zijn activiteiten die bijdragen aan meerdere doelen die we op programmaniveau oppakken

Heel 2024: Inspiratie- en kennissessies

We informeren de gemeenteraad regelmatig via Duurzame Ontmoetingen, waarbij we thema's bespreken die op dat moment relevant zijn. En we enthousiasmeren als programmateam de organisatie met goede voorbeelden en inspiratie. Voorbeeld-onderwerpen zijn biobased en natuurinclusief (ver)bouwen of je tuin en huis klimaatadaptief inrichten. Wanneer gewenst, sluiten we aan bij duurzame markten voor bewoners.

Heel 2024: Verder ontwikkelen monitor programma

De inzet is om (waar mogelijk) per thema een set van indicatoren te ontwikkelen om inzicht te hebben in het bereiken van de doelen en om vervolgens bij te sturen. Onderdeel van de doorontwikkeling is het operationaliseren van doelstellingen. We streven er naar onze doelstellingen te vertalen naar 2026: waar zouden we moeten staan? We kiezen voor 2026, omdat het Programmaplan Duurzaamheid 2022-2026 als looptijd heeft.

Heel 2024: 'De buurt in'

We gaan uit van de kracht van lokale kennis en inspiratie. We kijken in een buurt of wijk waar de behoefte ligt, waar we op bestaande structuren kunnen aanhaken en wat volgens de buurtbewoners zelf zou kunnen werken. Dat doen we door naar de bewoners toe te gaan, in samenwerking met de gebieds-regisseurs van de gemeente. Doel is onder andere om op te halen hoe we in onze communicatie over verduurzaming aansluiten bij bewoners. Dit kan per buurt of dorp verschillen. Kernbegrippen hierbij zijn: samen met bewoners, mede-eigenaarschap, en waar mogelijk herkenbare afzenders in de buurt. Acties en middelen worden daarbij slim gecombineerd en ingezet.

Q2: Raadsmemo impact netcongestie op geplande ontwikkelingen

Netcongestie is niet een probleem van maanden, maar speelt in ieder geval tot en met 2029. Ook gaat het niet alleen over energie, maar heeft het over de hele linie van de organisatie grote impact. Daarom werken we onder de vlag van het programma aan de aanpak netcongestie. We komen met een raadsmemo met daarin in beeld wat de impact van netcongestie is op geplande ontwikkelingen en inzicht in onze aanpak.

Q1-Q3: Pilot-project met Afwegingskader integrale duurzaamheidskeuzes

Het pilot-project voor het Afwegingskader Duurzaamheid is de herinrichting van het Oldenbarneveldplein. De pilot loopt door in 2024 omdat we aansluiten bij alle projectfasen tot aan oplevering (waarschijnlijk tweede helft 2024). Op basis van de ervaringen in de pilot kunnen we de tool van het Afwegingskader doorontwikkelen om deze vervolgens te kunnen gebruiken bij meerdere projecten.

Thema Energie

De prioriteit voor 2024 ligt op de uitvoering van de warmtevisie en daarmee met name op de aanpak van energiearmoede en de slechtst geïsoleerde woningen in Barneveld. Overige activiteiten zijn ter ondersteuning daaraan, bijvoorbeeld de realisatie van duurzame energie, samenwerking in de regio, het slim omgaan met beperkte netwerkcapaciteit. Ook blijven we inzetten op het geven van het goede voorbeeld door ons eigen vastgoed te verduurzamen en te werken met de CO₂ prestatieladder.

Heel 2024: Aanpak Energie- en geldbesparing

Het blijft onze prioriteit om energieverbruik terug te dringen door huizen te verduurzamen. We helpen inwoners daarbij door de inzet van Energiecoaches aan huis; door de collectieve inkoop van isolatiemateriaal en (hybride) warmtepompen; door besparingsacties in Barneveld, Voorthuizen en Garderen; door de inzet van het Energieloket, de website, het spreekuur in de bibliotheek en de Energiekeet; en door het aanbieden van de Toekomst-bestendig Wonen Lening.

Heel 2024: Energiehub Harselaar

Een nieuwe fase is aangebroken. De haalbaarheidsstudie die we als gemeente hebben gefaciliteerd is eind 2023 afgerond. Het is aan de bedrijven op Harselaar om hier mee verder te gaan. Als gemeente blijven we betrokken en faciliteren we wanneer gewenst en/of nodig.

Q1-Q2: EnergieWEB

Vanaf 1 januari gaan we als gemeente onze energie anders inkopen via EnergieWEB. Dat betekent dat we in de loop van 2024 lokale duurzame energie kunnen gaan inkopen en contracten kunnen afsluiten met lokale aanbieders. Het is nu nog een focusactiviteit, maar het is de verwachting dat EnergieWEB vanaf 2025 onderdeel is van de reguliere bedrijfsvoering van de gemeente.

Q2: Herijking Regionale Energie Strategie 2.0

Deze herijking is onder andere afhankelijk van het nieuwe windbeleid van de provincie en de daar aan voorafgaande MER wind, MER wespandief en MER Utrecht.

Q1- Q2: Opstellen en vaststellen CO₂ reductieplan

Met het CO₂ reductieplan kijken we gemeentebreed naar de uitstoot van broeikasgassen en de impact van huidig beleid daarop. Het plan heeft impact op meerdere thema's uit het programma Duurzaamheid. Het CO₂ reductieplan zal in 2024 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Q2: Update warmtevisie

De warmtevisie is eind 2021 vastgesteld. We zien nu al zo veel ontwikkelingen, dat het nodig is deze te herijken. Dat komt met name doordat we nu weten dat collectieve warmtenetten niet haalbaar zijn in Barneveld. Dat betekent wat voor onze strategie en aanpak. Dat verwerken we in deze update van de warmtevisie.

Thema Duurzame Mobiliteit

De activiteiten voor 2024 komen voort uit de regionale Bereikbaarheidsagenda. In 2030 zal de mobiliteit in de regio een stuk duurzamer plaatsvinden. De doelstellingen uit het Klimaatakkoord, die terugkomen in regionale mobiliteitsprogramma's van de provincies Gelderland en Utrecht, zijn duidelijk: de helft minder CO₂-uitstoot door mobiliteit in 2030 en klimaatneutraal zijn in 2050.

Heel 2024: Uitvoeren Bereikbaarheidsagenda regio Foodvalley

In 2024 wordt de werkgeversbenadering gecontinueerd en opgeschaald zoals beschreven in het Uitvoeringsplan Slimme Mobiliteit Regio Foodvalley 2024. Daarnaast willen wij in 2024 met een brede fietscampagne in de regio de fiets positioneren als hét vervoermiddel voor de korte ritten. Daarnaast is de Bereikbaarheidsagenda gericht op verduurzaming van het goederenvervoer, ontwikkeling van laadinfrastructuur en regionale afstemming op parkeerbeleid.

Q3- Q4 Nieuw Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan opstellen

Na het vaststellen van de Omgevingsvisie willen we een nieuw Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (of een plan onder een andere titel) maken. Dit plan beschrijft hoe we de doelen van de Omgevingsvisie willen bereiken. Duurzame Mobiliteit is daar een belangrijk onderdeel van.

Thema Klimaatadaptatie

We willen voorbereid zijn op de gevolgen van klimaatverandering. De focus voor 2024 ligt op het afronden, vaststellen en uitvoeren van het Klimaatadaptatieplan dat aandacht besteedt aan opgaven op het gebied van hitte, droogte en wateroverlast. Daarnaast worden klimaatadaptieve, infrastructurele projecten voorbereid en uitgevoerd, die al in een eerder stadium zijn geïnitieerd.

Q1-Q3: Opstellen en vaststellen Klimaatadaptatieplan

De eerste helft van 2024 wordt benut om de planvorming af te ronden en het besluitvormingsproces te doorlopen. Onderdeel van het plan is een uitvoeringsprogramma voor de periode 2024 t/m 2027. De raad wordt in het voorbereidende proces nogmaals geconsulteerd.

Heel 2024: Reconstructie Hoevelakenseweg

Samen met groot onderhoud en verkeersmaatregelen wordt de weg klimaatadaptiever ingericht door een hemelwaterriool aan te leggen. Bewoners worden actief benaderd om, geheel ontzorgd, op eigen terrein af te koppelen. De kans op wateroverlast wordt fors kleiner.

Heel 2024: Reconstructie Wolweg

Samen met groot onderhoud en verkeersmaatregelen wordt de weg klimaatadaptiever ingericht door de aanleg van een hemelwaterriool. Bewoners worden actief benaderd om, geheel ontzorgd, op eigen terrein af te koppelen. Ook worden daar waar mogelijk plantvakken langs de weg aangelegd en bomen geplant. Het plan is een eerste concept dat nog verder uitgewerkt moet worden waarbij een participatietraject wordt doorlopen.

Q1-Q2: Afkoppelen Garderen bomenbuurt

Alle woonstraten in deze buurt worden afgekoppeld door het regenwater via verticale infiltratiebuizen in de bodem te brengen. De kans op lokale wateroverlast, maar ook in het wateroverlastgevoelige Garderense centrum, wordt sterk verkleind. Het diepe grondwater op de Veluwe, de grootste zoetwatervoorraad van Nederland, wordt juist aangevuld.

Q2-Q3: Uitvoeren lokaal Hitteplan (indien nodig)

Begin 2024 wordt het lokale Hitteplan bestuurlijk vastgesteld. Het plan bevat afspraken over verantwoordelijkheden en maatregelen. Dit plan treedt bij langere periodes van hitte in werking. Organisaties en (zorg)professionals en mantelzorgers worden over de verwachte hitte geïnformeerd.

Thema Biodiversiteit en Groen

Vanuit het thema Biodiversiteit en Groen werken we onder andere aan het uitvoeren van het Biodiversiteitsplan en op het (door) ontwikkelen van beleid. Ook richten we ons op het zichtbaar maken van dat wat we buiten al doen.

Heel 2024: Uitvoeren Biodiversiteitsplan

Er blijven groene initiatieven lopen in 2024. Zo zullen de geveltuintjes niet alleen in het centrum van Barneveld worden uitgebreid. Ook in Voorthuizen centrum bieden we ondersteuning om zo geveltuintjes te realiseren. In 2024 is Voorthuizen het laatste dorp dat onderdeel is van het project Dorpen in het Groen. We blijven de weidevogelwerkgroep ondersteunen en sturen aan op meer communicatie hierover, met als doel om meer vrijwilligers te werven voor de weidevogelwerkgroep.

Heel 2024: Opstellen en vaststellen Bomenbeleidsplan

De aanbesteding hiervan is eind 2023 gestart. Het bomenbeleidsplan bestaat uit een beleidsdeel en een beheerplan en vloeit voort uit de bestuurlijke opgave 'een Duurzaam Barneveld'. Het belangrijkste doel is het behouden en ontwikkelen van bomen en de biodiversiteit in Barneveld.

Heel 2024: Opstellen Landschapsplan

Dit plan is doorgeschoven vanuit 2023. Dit plan richt zich op het verzamelen en updaten van al het gemeentelijk landschapsbeleid en integreert dit tot een Landschapsplan. Doel is dat dit plan nauw aansluit op de Omgevingsvisie en aangeeft hoe die visie zich vertaalt naar de ontwikkeling van het landschap. Dat betekent dat dit plan met de gemeenteraad gedeeld wordt, nadat de Omgevingsvisie is vastgesteld.

Q2: Handleiding van het Soorten Management plan

We zijn in Barneveld druk met het isoleren van de woningen. Dit kan er echter toe leiden dat gebouwbewonende diersoorten zoals vliermuizen in het nauw komen te zitten. Met een soortmanagementplan wordt overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen. In een soortmanagementplan staan maatregelen, gedragsregels en afspraken opgesteld om ruimtelijke ontwikkeling en beheer in combinatie met de bescherming van betreffende diersoorten mogelijk te maken.

Q1-Q4: Monitoringsplan

In 2023 is er een begin gemaakt voor een monitoringsplan in samenwerking met TAUW. We richten ons erop om de biodiversiteit op bepaalde locaties te gaan monitoren. Dit zal waardevolle informatie opleveren, waarmee we meer inzicht krijgen in de voortgang op dit thema.

Thema Circulaire Economie

Op het thema Circulaire Economie werken we in 2024 aan de uitvoering van de Actie-agenda Circulaire Economie. We sluiten aan bij concrete projecten en processen en zoeken naar een efficiënte inzet van de beschikbare capaciteit. Ook haken we aan bij de ontwikkeling van de nieuwe Economische visie. We blijven deelnemen aan Living Lab Foodvalley, waarbij we samenwerken met andere regiogemeentes.

Heel 2024: Circulariteit in de standaard uitvoeringseisen van eigen vastgoedontwikkelingen

Om meer circulaire maatregelen te nemen in eigen vastgoedontwikkelingen, zoeken we uit op welke manier circulariteit kan worden meegenomen in de standaard uitvoeringseisen van vastgoedprojecten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het toepassen van biobased bouwmaterialen. Deze eisen worden meegegeven bij de aanbesteding en kunnen de ambities van de gemeente Barneveld in circulariteit hoger op de lijst van de aannemers zetten. De ervaringen van het project Bronveld zullen worden geëvalueerd en meegenomen in het proces.

Heel 2024: Hernieuwing van Grondstoffenbeleidsplan

Het grondstoffenbeleidsplan wordt in 2024 hernieuwd. Een samenwerking met het kernteam Circulaire Economie biedt de kans om circulariteit en duurzaamheid hoger op de agenda te zetten. Doel hierbij is onder andere om met concrete doelstellingen te komen, die we kunnen monitoren via het programma Duurzaamheid.

Heel 2024: Project VAB circulair slopen

Het project Vrijkomende Agrarische Bebouwing circulair slopen loopt ook in 2024 door. Doel van het project is om de (materiaal) ketens te sluiten en dit in de praktijk toe te passen (pilotproject). Dit doen we in opdracht van de Foodvalley samen met diverse ondernemers.

Q1-Q2: Circulaire mogelijkheden bij project grondbank

De grondbank wordt deels verplaatst van de milieustraat naar een nieuwe locatie. Deze locatie moet nog worden gevonden. De vrijkomende ruimte kan worden gebruikt als grondstoffen depot, waar materialen en producten kunnen worden opgeslagen voordat ze een tweede leven krijgen. Ook is de ambitie om de nieuwe grondbank zo circulair mogelijk in te richten, met hergebruik van materialen. Verder zal worden onderzocht of er mogelijkheden zijn voor compostering, verwerking van bladafval, en andere grondgerelateerde circulaire producten. Dit is voornamelijk afhankelijk van de grootte van de locatie.

Thema Duurzaam Voedselsysteem

Op het thema Duurzaam Voedselsysteem is onze gemeentelijke inzet om de basis op orde te houden. Dit doen we door onze deelname aan het regionale programma van de Foodvalley. Met name voor de eiwittransitie en het tegengaan van voedselverspilling zijn we alert op kansen om gemeentelijke pilot/projecten te laten landen in de regio. Dit thema is ook een logische verbinding met het programma Waardevol Landelijk gebied.

Heel 2024: Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma Voedsel voor een gezond leven van de Regio Foodvalley

We blijven samen met de regio aan diverse thema's werken, zoals het stimuleren van de korte keten (voedsel uit de streek), het voorkomen van voedselverspilling, het stimuleren van de teelt en het inzetten of het eten van alternatieve eiwitten en het creëren van een duurzame voedselomgeving, waarin mensen worden gestimuleerd om duurzaam en gezond voedsel te kopen. Het komend jaar zet de regio in op de aansluiting bij de ontwikkelingen in de landbouwsector en de rol van gezonde voeding, circulariteit en de eiwittransitie daarin.

Heel 2024: Tegengaan voedselverspilling

Dit doen we bij verschillende doelgroepen door gerichte projecten, waardoor klimaat-impact van verspilld voedsel teruggedrongen wordt. Dit in samenwerking met het programma Voedsel van de regio en het Living Lab Regio Foodvalley Circulair. Onderdeel van onze inzet is in ieder geval meedoen aan de Week tegen voedselverspilling.

6

Bijlage A Uitleg bij de gebruikte data

In deze bijlage geven we meer toelichting bij de gepresenteerde monitoring uit hoofdstuk 3. In dat hoofdstuk zijn meters te zien die in één oogopslag aangeven of we op koers liggen ten opzichte van de vastgestelde doelen. In deze bijlage duiken we daar wat meer in en leren we hoe het komt dat de meters staan waar ze staan. Dat doen we in deze bijlage voor alle weergegeven meters uit hoofdstuk 3. Dat gaat om de thema's Energie, Duurzame Mobiliteit, Klimaatadaptatie en Circulaire Economie.

De data achter de meters zijn afkomstig van verschillende bronnen en hebben betrekking op Barneveld, tenzij anders aangegeven. We streven ernaar zorgvuldig te zijn bij deze cijfers en grafieken. We zijn afhankelijk van beschikbare data, dit brengt met zich mee dat het voorkomt dat de meest recente data een of twee jaar achterloopt.

Verder is het als achtergrond bij deze bijlage belangrijk om te benoemen dat de bevolking van de gemeente Barneveld flink is gestegen sinds 1990, met ongeveer 47 procent. Deze stijging in inwoners heeft directe gevolgen voor het energieverbruik, mobiliteit, en afval van woningen en op het behalen van gestelde (absolute) doelstellingen.

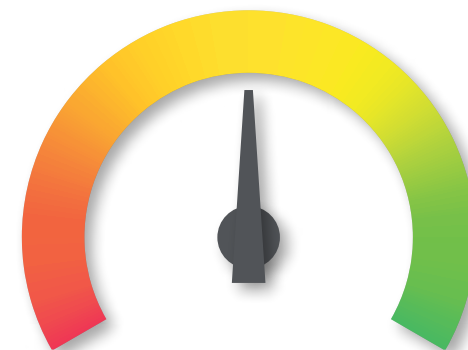
We willen benoemen dat we het belangrijk vinden om te monitoren. Tegelijkertijd geldt dat we er voor willen waken niet te systemisch te denken. We kunnen niet alles vangen in cijfers en niet alles wat we als gemeente (moeten) doen, heeft een direct meetbaar resultaat.

Werken met meters

We hebben er voor gekozen om via meters weer te geven hoe we er voor staan.

De betekenis van de kleuren hierbij is als volgt:

- > **Rood** we liggen niet op koers om onze doelstelling te halen
- > **Geel** we liggen op koers om onze doelstelling te halen
- > **Groen** we hebben onze doelstelling gehaald en gaan er zelfs voorbij

● Niet op koers   ● Op koers   ● Doel gehaald

Energie

Binnen het thema Energie zijn de volgende doelstellingen vastgesteld in bestaand beleid:

- > CO₂- en energieneutraal in 2050; en 55 procent reductie van CO₂-uitstoot in 2030
- > 2 procent energiebesparing per jaar sinds 2015
- > 20 procent duurzame opwekking in 2020 en 0.25 TWh opwekking hernieuwbare elektriciteit in 2030

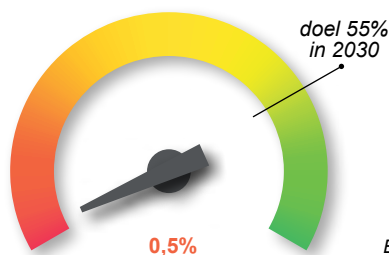
Voor deze doelstellingen zijn vijf meetbare indicatoren gekozen om weer te geven hoe we ervoor staan. Deze indicatoren laten we hieronder zien, gevolgd door meer achtergrondinformatie.

Het is hier belangrijk in gedachten te houden dat de lokale overheid niet op elke sector op dezelfde manier invloed heeft. Zo heeft de gemeente meer invloed op huishoudens en neemt hierbij een regulerende rol, terwijl de invloed op landbouw en industrie kleiner is en we hier als gemeente meer afhankelijk zijn van bijvoorbeeld beleid van de Rijksoverheid. Dit betekent dat we bij het behalen van de doelstelling rond CO₂-reductie, maar voor een deel invloed kunnen uitoefenen.

Indicator 1 Reductie van CO₂-uitstoot in 2030

Verminderen van CO₂-uitstoot (koolstofdioxide)

Percentage vermindering van CO₂-uitstoot t.o.v. 1990. Data uit 2021.

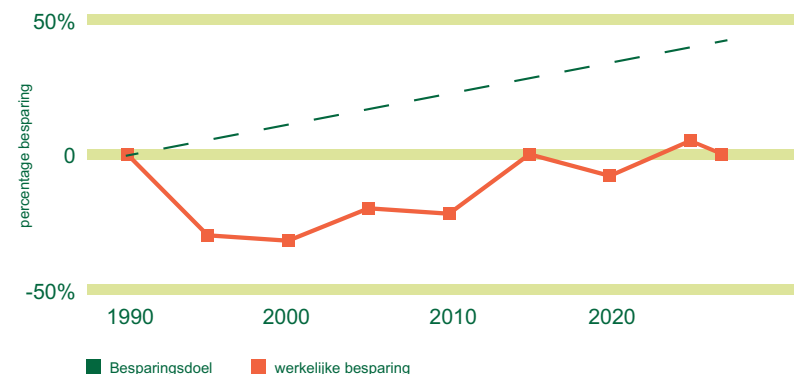
Bron: Emissieregistratie

De focus bij deze indicator ligt op koolstofdioxide. In de toekomst (na het vaststellen van het CO₂-reductieplan) worden ook methaan en lachgas (CO₂-equivalenten) meegenomen om een volledig beeld te creëren.

Wat zegt de meter?

Deze meter laat zien hoe we ervoor staan ten opzichte van de doelstelling 'CO₂ neutraal in 2050'. Op dit moment liggen we bij lange na niet op koers om het doel te behalen. We staan op 0,5 procent CO₂-reductie t.o.v. 1990.

Figuur 1 laat zien dat we, om op koers te liggen om het besparingsdoel te halen, we nu rond de 43 procent zouden moeten staan. Belangrijke reden waarom dat niet lukt, is omdat er na 1990 tot en met 2000 een grote toename (meer dan 20 procent) in uitstoot is geweest.

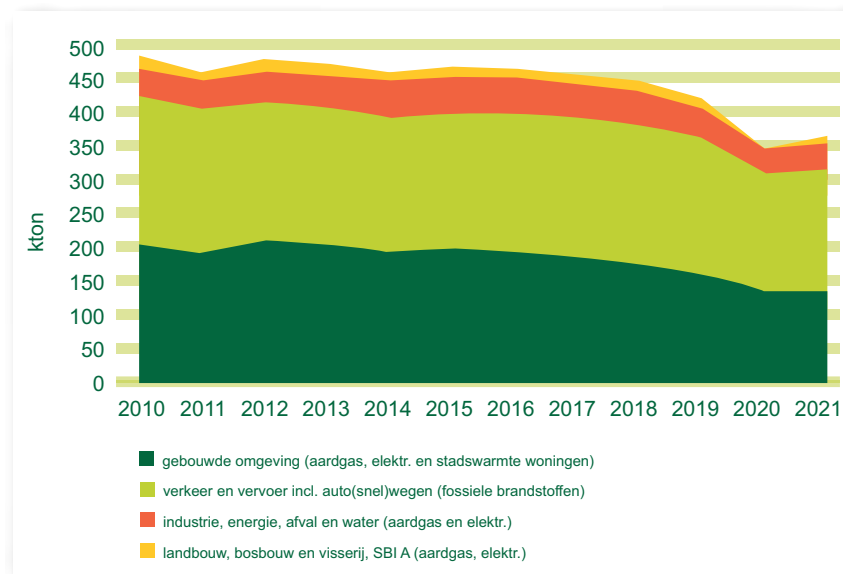
Figuur 1 Besparing uitstoot CO₂ sinds 1990.

Het beeld dat we in onze gemeente zien, waarbij wij niet op koers liggen om de doelstelling te halen, is herkenbaar bij andere gemeenten die deze cijfers in kaart brengen.

Figuur 2 laat zien de verdeling in uitstoot voor verschillende sectoren in Barneveld zien. Een groot deel is hierbij afkomstig uit de sector Verkeer en Vervoer (en daarbinnen met name de snelwegen) en de sector Gebouwde omgeving.

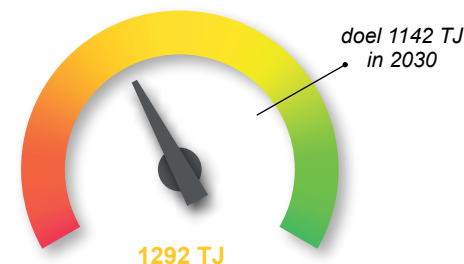

Figuur 2 CO₂-uitstoot per sector sinds 2010. Bron: Berekening CO₂-uitstoot o.b.v. emissiefactoren, emissieregistratie.

Indicator 2 Besparing van energieverbruik van woningen

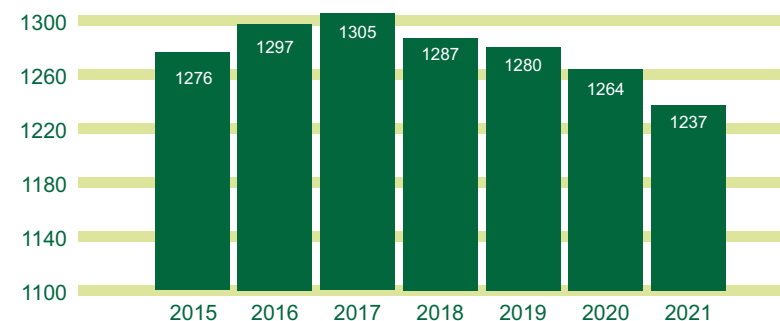
Verminderen van het energieverbruik door woningen

Energieverbruik van woningen in TerraJoule. Data uit 2021.

Wat zegt de meter?

Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan wat betreft de doelstelling uit de Energievisie 2015-2020 om 2 procent energie per jaar te besparen. Dit is omgerekend naar waar we in 2030 zouden moeten uitkomen in Terra joule energieverbruik. We gaan specifiek in op woningen, omdat de CO₂-uitstoot van de gebouwde omgeving hoog is en omdat we daar als gemeente invloed hebben via bijvoorbeeld de Warmtevisie en besparingsacties.

Figuur 3 Energieverbruik woningen in Terrajoule. Bron: Regionale Klimaatmonitor.

Op dit moment liggen we net niet op koers om het doel te behalen. **Tabel 1** laat zien wat sinds 2015 het besparingspercentage per jaar is geweest. Een percentage boven de 0 is een toename en een percentage onder de 0 een besparing in energieverbruik.

Dit laat grote verschillen per jaar zien, afhankelijk van bijvoorbeeld hoe koud een winter geweest is. Ook heeft de Coronapandemie (met name in 2020/2021) en de hoge energieprijzen (met name in 2021/2022) impact gehad op energieverbruik en -besparingen. Er zijn twee jaren waar de doelstelling van 2 procent energiebesparing per jaar behaald is, namelijk 2015 en 2021.

Procentuele verandering energieverbruik woningen							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gemeente Barneveld	-3,4%	1,6%	0,6%	-1,4%	-0,6%	-1,2%	-2,2%
Nederland	-3,7%	-0,8%	0,1%	1,6%	-0,5%	0,8%	-2,2%

Tabel 1 Procentuele verandering energieverbruik van woningen in vergelijking met gemiddelde van Nederlandse gemeenten. Bron: Regionale Klimaatmonitor.

Tabel 2 laat zien hoe we ervoor staan wat betreft onze doelstelling om in 2050 een aardgasvrije gebouwde omgeving te hebben. Op dit moment is 3 procent van de woningen aardgasvrij. Dat zijn woningen die elektrisch verwarmd zijn. Dit is iets meer dan het landelijke gemiddelde (2 procent). Bij 4 procent van de woningen is het type installatie onbekend, een deel van deze woningen is mogelijk aardgasvrij. En er zit waarschijnlijk een aantal woningen bij die met houtstook verwarmd wordt. Het doel is om in 2030 zo'n 20 procent van de woningen aardgasvrij te verwarmen (Warmtevisie 2021).

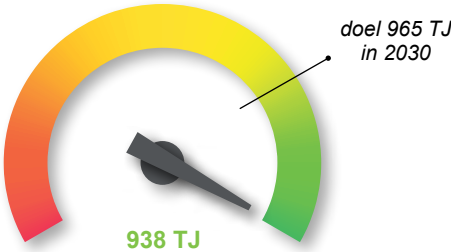
	Individuele CV	Blok-verwarming	Stads-verwarming met gasverbruik	Stads-verwarming zonder gasverbruik	Elektrisch verwarmd met gasverbruik	Elektrisch verwarmd zonder gasverbruik	Type installatie onbekend
Gemeente Barneveld	89%	3%	0%	0%	1%	3%	4%
Nederland	82%	5%	1%	6%	1%	2%	2%

Tabel 2 woningen in Barneveld naar hoofdverwarmingsinstallaties in 2022 – Bron geraadpleegd op 5 december 2023: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85677NED/table?ts=1701779106774>

Indicator 3 Reductie van energieverbruik van bedrijven en instellingen

Verminderen van energieverbruik door bedrijven en instellingen

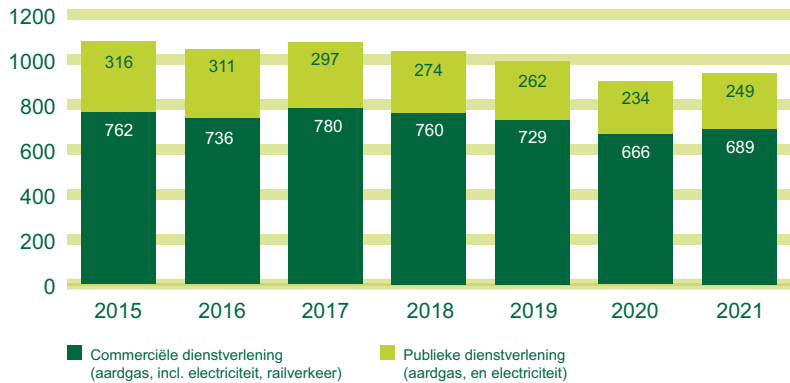
Energieverbruik in Terrajoule. Data uit 2021.

Wat zegt de meter?

Deze meter geeft inzicht in het energieverbruik van bedrijven en instellingen. Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan wat betreft de doelstellingen uit de Energievisie 2015-2020 om 2 procent energie per jaar te besparen. Dit is omgerekend naar waar we in 2030 zouden moeten uitkomen in Terra joule energieverbruik. We gaan specifiek in op de bedrijven en instellingen, omdat we daar als gemeente een faciliterende rol spelen. We zijn hier goed op weg om de doelstelling te behalen.

Figuur 5 Energieverbruik bedrijven en instellingen in Terrajoule. Bron: CBS.

Figuur 5 laat ons zien dat het energieverbruik door bedrijven en instellingen sinds 2015 is gedaald. Tabel 3 laat zien dat in de meeste jaren meer dan de beoogde besparing behaald is:

Procentuele verandering energieverbruik bedrijven en instellingen							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Commerciële dienstverlening	3,2%	-3,4%	6%	-2,6%	-4,1%	-8,6%	3,5%
Publieke dienstverlening	4,5%	-1,6%	-4,4%	-7,7%	-4,5%	-10,8%	6,7%

Tabel 3 Procentuele verandering energieverbruik van bedrijven en instellingen sinds 2015. Bron: Regionale Klimaatmonitor

Bedrijven en instellingen die actief zijn in de commerciële en publieke dienstverlening worden hier meegenomen. Tabel 4 laat zien wat voor soort bedrijven en instellingen onder deze twee sectoren vallen.

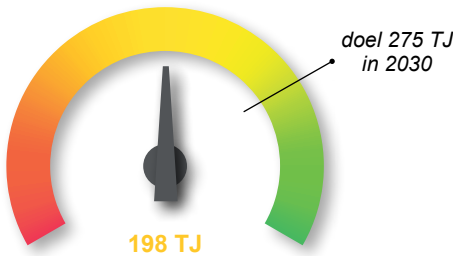
Commerciële dienstverlening	Publieke dienstverlening
Handel (SBI G)	Openbaar bestuur en overheidsdiensten (SBI O)
Vervoer en Opslag incl. elektr. railverkeer (SBI H)	Onderwijs (SBI P)
Horeca (SBI I)	Gezondheids- en welzijnszorg (SBI Q)
Informatie en communicatie (SBI J)	Cultuur, sport en recreatie (SBI R)
Financiële dienstverlening (SBI K)	Overige dienstverlening (SBI S)
Verhuur en handel van onroerend goed (SBI L)	Extraterritoriale organisaties (SBI U)
Specialistische zakelijke diensten (SBI M)	
Verhuur en overige zakelijke diensten (SBI N)	

Tabel 4 Bron: Regionale Klimaatmonitor.

Indicator 4 Opwekking van hernieuwbare elektriciteit verhogen

Meer opwekking van duurzame elektriciteit

Opwekking in TerraJoule. Data uit 2021.

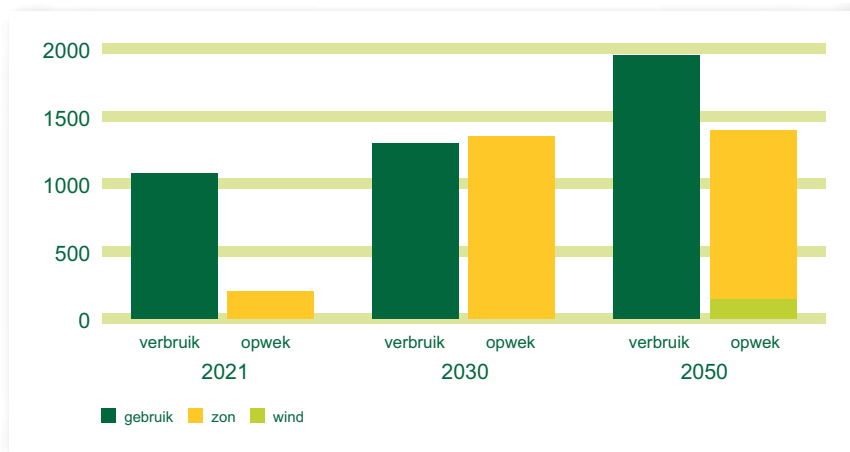

Wat zegt de meter?

Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan met de doelstelling uit de Zonneladder om 650.000 zonnepanelen te realiseren in 2030. Op dit moment liggen we goed op koers met bijna 300.000 panelen. De verwachting is dat we in 2026 zo'n 400.000 panelen in Barneveld hebben.

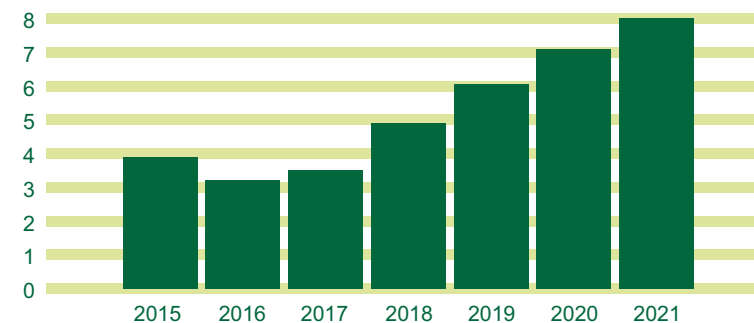

Figuur 7 laat zien dat we in 2021 23 procent hernieuwbare elektriciteit opwekten ten opzichte van de gebruikte elektriciteit. Daarnaast laat het figuur zien wat de verwachte opbrengst van duurzame energie zal zijn in de toekomst ten opzichte van het verbruik, op basis van de Structuurvisie windenergie, de Zonneladder en afspraken uit de Regionale Energiestrategie Foodvalley. De verwachting is dat we met de opwekking van zonne-energie in 2030 meer dan ons elektriciteitsverbruik zullen opwekken.

Figuur 7 Elektriciteitsverbruik en hernieuwbare elektriciteit in Barneveld in 2021 en verwacht in 2030 en 2050 op basis van RES-afspraken. Bron: CE Delft.

Figuur 8 laat zien dat we in 2021 zo'n 8 procent hernieuwbare energie gerealiseerd hadden. Dit is het dubbele van de opwek in 2015.

Figuur 8 Percentage hernieuwbare energie. Bron: Regionale Klimaatmonitor.

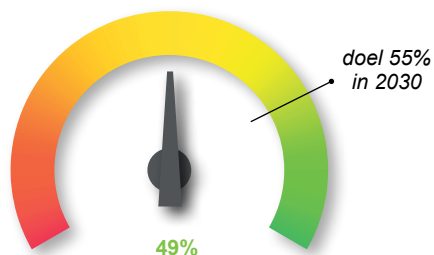

Indicator 5 CO₂-reductie interne gemeentelijke organisatie

CO₂-reductie interne gemeentelijke organisatie

Percentage vermindering van CO₂-uitstoot van de interne organisatie t.o.v. 2015.
Data uit 2022.

Wat zegt deze meter?

Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan t.o.v. de vastgestelde doelstelling 'CO₂- en energieneutraal in 2050' en dan specifiek voor onze eigen organisatie. We vinden het belangrijk dat we als organisatie het goede voorbeeld geven en we werken hieraan via de CO₂-prestatieladder en bijbehorende certificering. Hier liggen we mooi op koers om de doelstelling voor 2030 te halen.

CO₂-uitstoot van interne organisatie

Figuur 9 CO₂-uitstoot van de gemeentelijke organisatie sinds 2015 t.o.v. doel in 2030.
Bron: CO₂ prestatieladder gemeente Barneveld.

Figuur 9 laat duidelijk zien dat we als gemeentelijke organisatie steeds minder CO₂ uitstoten sinds 2015. We zien een toename in 2019, dat komt doordat we er in dat jaar voor gekozen hebben om niet te werken met groen certificaten voor onze ingekochte energie. In 2022 zien we een CO₂-reductie van 49 procent ten opzichte van 2015. Belangrijkste redenen voor de verminderde uitstoot is het tanken met biodiesel (HVO100) en het continue verduurzamen van ons eigen vastgoed.

Duurzame mobiliteit: klimaatneutrale mobiliteit in 2050

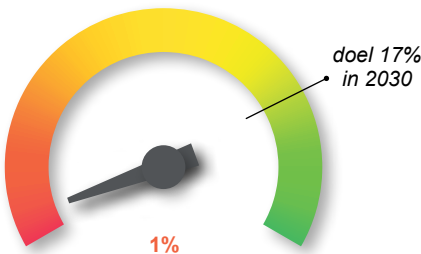
Binnen het thema Duurzame Mobiliteit zijn de onderstaande doelstellingen vastgesteld in bestaand beleid:

- > CO₂- en energieneutrale mobiliteit 2050; en Voor de sector Verkeer en Vervoer in 2030 17 procent CO₂-reductie ten opzichte van 1990
- > Verhogen aantal publieke laadpunten tot 1200 in 2030

Indicator 1 Reductie CO₂-uitstoot mobiliteit

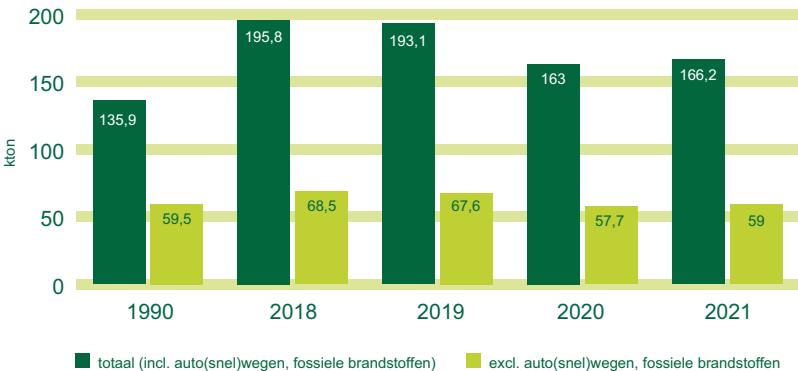
Reductie CO₂-uitstoot exclusief snelwegen

Percentage besparing t.o.v. 1990. Data uit 2021.

Wat zegt deze meter?

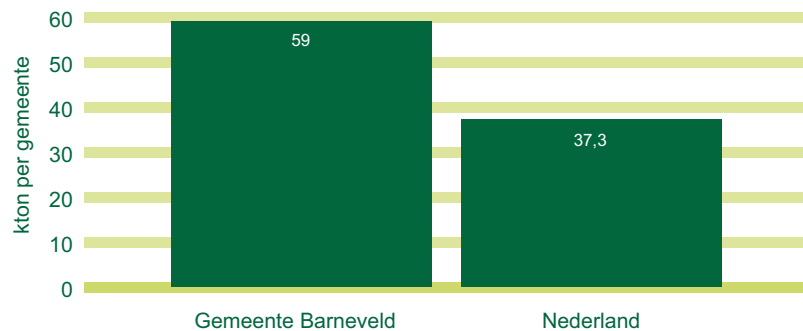
Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan wat betreft de doelstellingen om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit vertaalt zich naar 17 procent CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. We liggen op dit moment niet op koers om dit te behalen. De uitstoot van Verkeer en Vervoer is sinds 1990 gestegen met ca. 23 procent, zoals te zien is in figuur 9. Dit komt onder andere doordat het inwoneraantal in Barneveld sterk gestegen is sinds 1990 en omdat huishoudens in Barneveld gemiddeld meer auto's bezitten dan in Nederland. We verwachten een grote besparing vanaf 2030, wanneer er geen auto's op fossiele brandstoffen meer verkocht zullen worden.

Figuur 10 Uitstoot wegverkeer inclusief en exclusief snelwegen. Bron: Emissieregistratie.

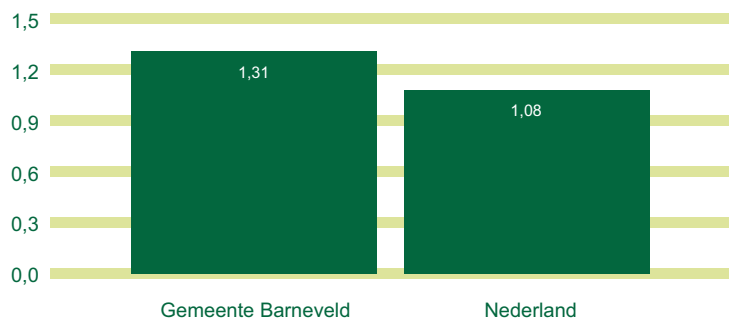
Figuur 10 laat het verschil zien tussen de CO₂-uitstoot van het wegverkeer inclusief en exclusief snelwegen sinds 1990. Hieruit blijkt dat snelwegen verantwoordelijk zijn voor het grootste deel van de CO₂-uitstoot van wegverkeer, terwijl de gemeente daar weinig invloed op heeft. We zien een afname van 0,8 procent CO₂-uitstoot in 2021 ten opzichte van 1990 als we de snelwegen niet mee zouden rekenen. Als we de snelwegen wel meenemen, ligt de uitstoot aanzienlijk hoger, namelijk een toename van ca. 23 procent.

Figuur 11 Uitstoot wegverkeer in Barneveld in vergelijking met het gemiddelde van Nederlandse gemeenten. Bron: Emissieregistratie.

In **figuur 11** zien we een vergelijking tussen de CO₂-uitstoot van het wegverkeer in de gemeente Barneveld en het gemiddelde in Nederland. De uitstoot in Barneveld ligt aanzienlijk hoger. Een mogelijke uitleg hiervoor is te vinden in **figuur 12**, waar het aantal geregistreerde personenauto's per huishouden wordt weergegeven. Een gemiddeld huishouden in Barneveld bezit meer auto's dan het gemiddelde Nederlands huishouden.

Figuur 12 Aantal geregistreerde personenauto's per huishouden. Bron: CBS - statistiek voertuigen.

Indicator 2 Verhogen aantal publieke laadpunten

Verhogen aantal publieke laadpunten

Aantal publieke laadpunten. Data uit september 2023.

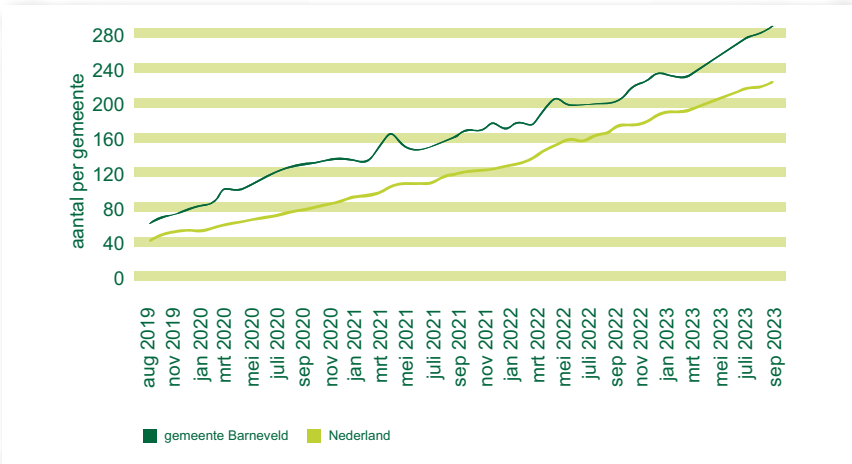

Wat zegt deze meter?

Deze meter toont het aantal publieke laadpunten in de gemeente Barneveld. Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan wat betreft de doelstelling 'verhogen aantal publieke laadpunten tot 1200 in 2030' uit de Laadvisie 2022 van de gemeente. We liggen hiervoor bijna op koers, met 313 laadpunten in september 2023. Reden voor vertraging zit met name in wachttijden bij de netbeheerder. We zouden op 600 moeten zitten eind 2025.

Figuur 13 laat zien wat het aantal publieke laadpunten in Barneveld is sinds augustus 2019, vergeleken met het gemiddelde van Nederlandse gemeenten. We zien een sterke stijging, namelijk ca. 80 laadpunten in augustus 2019 ten opzichte van de 313 nu. Dit ligt boven het gemiddelde van Nederlandse gemeenten.

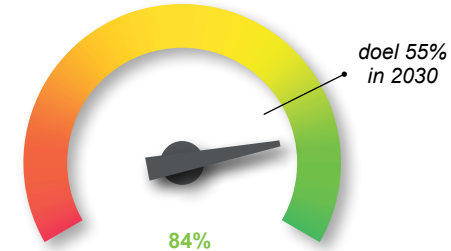

Figuur 13 Aantal publieke laadpunten in vergelijking met het gemiddelde van Nederlandse gemeenten.
Bron: Registratie laadpunten Ecomovement, bewerking door RVO.

Indicator 3 CO₂-reductie door mobiliteit van de interne organisatie

CO₂-reductie interne mobiliteit

Percentage CO₂-besparing t.o.v. 2015. Data uit 2022.

Wat zegt deze meter?

Met deze meter monitoren we hoe we ervoor staan t.o.v. de vastgestelde doelstelling 'CO₂- en energieneutraal in 2050' en dan specifiek voor het wagenpark en zakelijk vervoer van onze eigen organisatie. We vinden het belangrijk dat we als organisatie het goede voorbeeld geven en we werken hieraan via de CO₂-prestatieladder en bijbehorende certificering. Hier liggen we ver voor op koers om de doelstelling voor 2030 te halen, en dit is te verklaren doordat we biodiesel zijn gaan gebruiken voor het wagenpark.

Circulaire Economie

Binnen het thema Circulaire Economie zijn de onderstaande doelen vastgesteld in bestaand beleid (het Strategieplan Grondstoffen 2020-2024):

- > Maximaal 70 kg restafval per inwoner in 2024

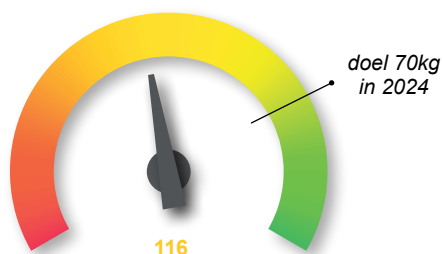
Daarnaast zijn ambities vermeld in het Strategieplan Grondstoffen (we willen afvalscheiding bevorderen) en in de Actieagenda Circulaire Economie (een volledig circulaire economie in 2050). Dat betekent dat we op Circulaire Economie niet meer kunnen meten dan dat wat er nu concreet is vastgesteld. We hopen met de ontwikkeling van het nieuwe Grondstoffenplan dat in 2024 wordt opgesteld, nieuwe indicatoren mee te nemen.

Indicator 1 Huishoudelijk fijn restafval per inwoner

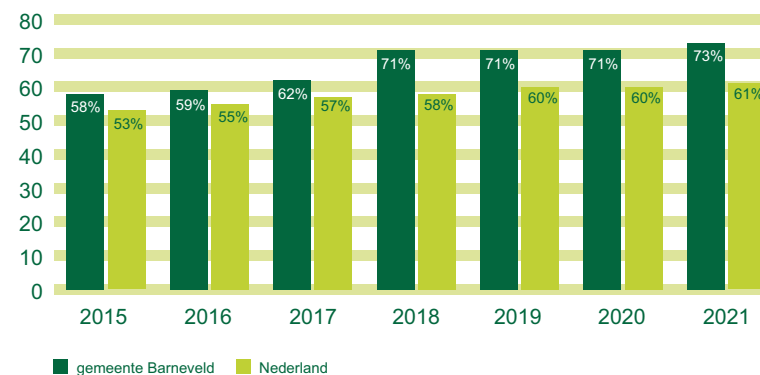
Deze meter geeft inzicht in de gemiddelde hoeveelheid fijn restafval per inwoner. Het doel is om maximaal 70 kilogram restafval per inwoner in 2024 te hebben. We zitten nu op 116 kilogram restafval. We hebben de doelstelling daarmee nog niet gehaald, maar dit is mogelijk (recentste data is 2021).

Afname van huishoudelijk fijn restafval

Huishoudelijk fijn restafval in kg per inwoner. Data uit 2021.

We zien sinds 2015 een bijna jaarlijkse toename van het afvalscheidingspercentage. Dit laat **figuur 14** zien. Het scheidingspercentage in 2021 is 73 procent, terwijl dit in 2015 nog 58 procent was. Vanuit deze trend is het mogelijk dat de doelstelling van 70 kilogram restafval in 2024 behaald wordt.

Figuur 14 Scheidingspercentage huishoudelijk afval. Bron: Afvalmonitor en CBS.

Legenda

- Energie
- Duurzame Mobiliteit
- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit en Groen
- Circulaire Economie
- Duurzaam Voedselsysteem
- 1 Goede voorbeeld
- 2 Duurzaam denken en doen
- 3 Iedereen meedoen
- 4 Met partners
- 5 Gebiedsgericht
- 6 Duidelijk verhaal

Thema Energie

We zien op dit thema veel landelijke ontwikkelingen. De prioriteit voor 2023 ligt op de uitvoering van de warmtevisie en daarmee met name op de aanpak van energiearmoede en de slechtst geïsoleerde woningen in Barneveld. Overige activiteiten zijn ter ondersteuning daaraan, bijvoorbeeld de realisatie van duurzame energie, het omgaan met beperkte netwerkcapaciteit.

Doorlopend: Aanpak Energie- en geldbesparing

Deze aanpak volgt uit de Warmtevisie en is gericht op het verduurzamen van de woningvoorraad. De prioriteit ligt op woningen van huishoudens die moeite hebben de energierekening te betalen en daarnaast op de woningen met energielabel D of lager. Dit pakken we onder andere op met sociale partners uit de gemeente, die kunnen helpen bij het bereiken van de doelgroep. Via het Energieloket organiseren we de constante informatievoorziening naar inwoners, behandelen we klantvragen en gaan Energiambassadeurs op pad.

Q1-Q2: Energiehub Harselaar

Naar aanleiding van de resultaten van een haalbaarheidsonderzoek voor een Energiehub op Harselaar, volgt in 2023 participatie met de ondernemers in het gebied, waarbij we in gesprek gaan over de mogelijkheden en hoe de Energiehub vorm kan krijgen. De inzet is dat alle ondernemers die dat willen en kunnen, de mogelijkheid krijgen mee te doen. Een lokale Energiehub is een innovatieve manier van omgaan met beperkte netwerkcapaciteit, door minder afhankelijk te zijn van het (regionale) energienetwerk. De gemeente speelt een faciliterende rol.

Q2: Regionale Energie Strategie 2.0 en grootschalige opwek projecten

Voor 1 juli 2023 sturen alle energieregio's in Nederland, waar de Food Valley er een van is, hun RES 2.0 op naar het NPRES. Dit document wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Verbonden aan de RES is het realiseren van duurzame opwek projecten, zoals grootschalige zonne-energie en de uitvoering van de Structuurvisie Wind, binnen de geldende beperkingen, zoals netwerkcapaciteit, de Wespandief en geluidsnormen.

Q1-Q2: Opstellen en vaststellen CO₂ reductieplan

Het CO₂ reductieplan wordt opgesteld in samenwerking met maatschappelijke partners en zal in de eerste helft van 2023 ter besluitvorming worden gedeeld met de gemeenteraad. De doelstelling van de pijler Energie is om energie- en CO₂-neutraal te zijn in 2050. Het gaat om het tegengaan van klimaatverandering door de uitstoot van CO₂ te verlagen. Met het CO₂ reductieplan kijken we gemeentebreed naar de uitstoot van broeikasgassen en de impact van huidig beleid en maatregelen daarop. Het CO₂ reductieplan heeft impact op meerdere programmapijlers en zal onderdeel uitmaken van het programma Duurzaamheid, met name bij het concretiseren van doelstellingen, waarop we vervolgens weer kunnen monitoren.

Q1-Q4: Plan verduurzaming maatschappelijk vastgoed

We willen iedereen helpen mee te doen met verduurzaming. Dat gaat om bewoners, organisaties en bedrijven. We zien dat ook het maatschappelijk vastgoed tegen de hoge energieprijzen aan loopt. Daarom gaan we het komend jaar aan de slag met het faciliteren van het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Daarover verschijnt een notitie met daarin de mogelijkheden en aanpak.

Thema Duurzame Mobiliteit

De activiteiten voor 2023 voor dit thema komen voort uit het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan. Geredeneerd vanuit 'Iedereen kan meedoen met verduurzaming' zoeken we naar een prioritering in acties, waarbij acties gericht op toegankelijkheid van Openbaar Vervoer behouden en de (schone) bereikbaarheid van de kernen boven aan staan. Landelijke problematiek rondom Openbaar Vervoer, met personeelstekort en prijsstijgingen, extra urgentie om de huidige dienstverlening te behouden.

Heel 2023: Uitvoeren Duurzame mobiliteitsplan met uitvoeringsprogramma 2022-2026

In regioverband verkenning logistieke hubs. Ook samen met regiogemeentes aan de slag met deelmobiliteit. Stadsdistributie, in centrum onderzoeken hoe de combinatie autoluw en stadsdistributie het beste plaats kan vinden; met elektrisch vervoer. Inzet op faciliteren van versnoren dienstreizen voor zowel bedrijven en eigen organisatie. Onderzoek hoe vervoer Automaatje van Welzijn Barneveld schoner kan, bijvoorbeeld door de inzet van elektrisch vervoer. Lobby in regionaal- en provinciaal verband richting concessiehouders, provincie en Rijk om huidige OV voorziening minstens te behouden.

Thema Klimaatadaptatie

Het tegengaan van wateroverlast in de openbare ruimte is langere tijd de focus geweest vanuit klimaatadaptatie. We zien opgaven rondom toenemende hitte en droogte en de effecten hiervan op de gezondheid van inwoners hier een steeds belangrijkere rol spelen. Daarmee wordt de verbinding tussen het fysieke en sociale domein ook op dit thema steeds belangrijker. De focus voor 2023 ligt daarom op het ontwikkelen van een Klimaatadaptatieplan dat aandacht besteedt aan alle opgaven. Bij de concrete acties die voortkomen uit het plan hebben we aandacht voor de doelstelling om iedereen te helpen mee te doen met verduurzaming.

3 6

Q1-Q3: Opstellen Klimaatadaptatieplan

Het plan volgt op het Plan van Aanpak Klimaatadaptatie en krijgt in ieder geval een beleidsmatige invulling met gidsprincipes voor het bepalen van concrete klimaatadaptatieve maatregelen. Daarmee zit er ook een koppeling met het Afwegingskader Duurzaamheid. We zoeken in samenwerking met Sociaal Domein naar de verbinding, met name op het vlak van hitte en een mogelijk lokaal Hitteplan als onderdeel van het Klimaatadaptatieplan. De exacte invulling van het plan wordt gedurende het proces met de werkgroepleden en mogelijk een externe adviseur bepaald. Doel is om het plan na de zomer ter kennisname te delen met de gemeenteraad.

1 3

Heel 2023: Uitvoeren reconstructie Churchillstraat

Samen met groot onderhoud en verkeersmaatregelen wordt de Churchillstraat klimaatadaptiever ingericht door een waterbergend pakket onder de wegverharding en grotere groene bermen met bomen. Bewoners worden actief benaderd om geheel ontzorgd op eigen terrein af te koppelen, waarmee we hen helpen om aan te sluiten. De kans op wateroverlast wordt kleiner, het grondwater wordt aangevuld en de bomen zorgen (op termijn) voor verkoeling.

1 4 5

Heel 2023: Bomenplan Barneveld-Centrum voorbereiden en uitvoeren

Het Bomenplan wordt in overleg met stakeholders (Plaatselijk Belang, bewoners, winkeliers) verder voorbereid. Specifieke aandacht heeft de aanwezigheid van kabels en leidingen in de ondergrond. Meer dan 20 bomen verspreid in het centrum gaan op termijn zorgen voor koelere plekken.

4

Heel 2023: Bijdragen aan de uitvoering van het Regionaal Adaptatieplan(RAP) Vallei en Veluwe

Voor 2023 staan diverse acties op het programma waar Barneveld een bijdrage of invulling aan zal geven. Het betreft onder meer het opstellen van richtlijnen voor klimaatadaptief bouwen, Hitteplannen en het Park van de Toekomst.

Thema Biodiversiteit en Groen

De focus voor 2023 ligt op de uitvoering van het Biodiversiteitsplan en op het (door) ontwikkelen van beleid. We helpen iedereen mee te doen met verduurzaming door o.a. in te zetten op verbeterde biodiversiteit en meer groen bij inwoners. Het thema Biodiversiteit en Groen speelt ook een belangrijke rol in het op te stellen programma Landelijk Gebied, hier zoeken we nauwe aansluiting bij om zo onze doelstellingen ook daar te borgen.

3 4 6

Heel 2023: Uitvoeren Biodiversiteitsplan

Begin 2023 wordt het uitvoeringsvoorstel van dat jaar ter kennisgeving gedeeld met de gemeenteraad. Gedacht kan worden aan het voortzetten van de aanleg van geveltuinjes, het ondersteunen van initiatieven voor (gevel) groen en het organiseren van een bomen-uitdeelactie voor inwoners. In het buitengebied zetten we het weidevogelproject voort en verbreden we het akkerrandenproject met andere biodiversiteitsvoorzieningen. We faciliteren dorpsplannen als het gaat om acties rondom biodiversiteit. Daarnaast wordt aangesloten op het programma Landelijk Gebied en het traject rondom de Omgevingsvisie.

2

Q2-Q4: Opstellen Bomenbeleidsplan

Vanuit team Beheer Openbare Ruimte wordt een externe projectleider ingehuurd die onder andere het Bomenbeleidsplan zal opstellen. Dit plan bevat beleid voor duurzaam beheer van bomen in Barneveld. Dit plan gaat niet over het beheer van al het groen van de gemeente. Het plan van aanpak en de inhoud moet nog verder worden uitgewerkt.

2

Q1-Q2: Opstellen Landschapsplan

Begin 2023 zal een plan van aanpak voor het Landschapsplan ter kennisgeving gedeeld worden met de gemeenteraad. Dit plan richt zich op het verzamelen en updaten van al het gemeentelijk landschapsbeleid en integreert dit tot een Landschapsplan. Doel is dat dit plan een bouwsteen vormt voor de Omgevingsvisie.

Thema Circulaire Economie

Op het thema Circulaire Economie is onze inzet het komende jaar om de basis op orde te houden. Met de Actieagenda Circulaire Economie sluiten we aan bij concrete projecten en processen en zoeken we naar een efficiënte inzet van de beschikbare capaciteit, terwijl we tegelijkertijd inzetten op het behalen van benodigd resultaat. Ook zien we dat het belangrijk is om de organisatie blijvend te informeren en mee te nemen in de mogelijkheden rondom circulariteit.

1 2 3

Heel 2023: Uitvoeren Actieagenda Circulaire Economie

In het eerste kwartaal van 2023 wordt de Actieagenda voorgelegd ter kennisgeving aan de gemeenteraad. De Agenda bevat concrete acties, waaronder twee pilot projecten voor de eigen organisatie, waarin we oefenen met circulair ontwerp, inkopen en materiaalkeuze. Vaste overleggen met BIK en het kernteam CE zijn hier onderdeel van, net als doorlopende communicatie via Duurzaam Barneveld en het integreren van circulaire thema's op duurzaamheidsevents.

4

Heel 2023: Project VAB circulair slopen

Het project Vrijkomende agrarische bebouwing circulair slopen gaat weer opgestart worden. Looptijd: Vanaf eind 2022 t/m 2024. Doel van het project is om de (materiaal)ketens te sluiten en dit in de praktijk toe te passen (pilotproject). Dit doen we in opdracht van de Foodvalley samen met diverse ondernemers.

4

Heel 2023: Deelname aan Living Lab Food Valley

Het nieuwe programma van Living Lab Food Valley wordt binnenkort bekend. De meerwaarde voor de gemeente is de samenwerking en kennisdeling met de andere gemeenten in de Food Valley waarin Living Lab een verbindende rol speelt. Om het Living Lab goed te benutten, is het verstandig om als gemeente hulpvragen in te dienen.

Thema Duurzaam Voedselsysteem

Op het thema Duurzaam Voedselsysteem is onze gemeentelijke inzet om de basis op orde te houden. Dit doen we door onze deelname aan het regionale programma van de Food Valley. Met name voor de eiwittransitie en het tegengaan van voedselverspilling zijn we alert op kansen om gemeentelijke pilot/projecten te laten landen in de regio. We zien veel ontwikkelingen en uitdagingen in het buitengebied. We zoeken ook het komend jaar vanuit het thema Duurzaam Voedselsysteem de aansluiting bij het gemeentelijke programma Landelijk gebied.

3

Heel 2023: Penvoerder van het POP3-project Eerlijk eten uit de streek

Gemeente is penvoerder van de subsidie. In dit project zetten we in op het verbeteren van de logistiek en marketing van streekproducten. Het project loopt tot en met eind 2023. In Q2 vindt een pilot plaats rondom het samenstellen en distribueren van een Gelderse Box, waarin de streekproducenten hun producten kunnen toevoegen, en waarvoor de logistiek vervolgens voor hen geregeld wordt. Na uitvoering volgt de evaluatie en eventuele voortzetting.

4

Heel 2023: Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma Voedsel- en eiwittransitie van de Regio Foodvalley

In het kader van dit programma blijven we samen met de regio en de andere gemeenten aan diverse thema's, zoals het stimuleren van de korte keten (voedsel uit de streek), het voorkomen van voedselverspilling, het stimuleren van de teelt en het inzetten of het eten van alternatieve eiwitten en het creëren van een duurzame voedselomgeving, waarin mensen worden gestimuleerd om duurzaam en gezond voedsel te kopen. Het komend jaar zet de regio in op de aansluiting bij de ontwikkelingen in de landbouwsector en de rol van gezonde voeding, circulariteit en de eiwittransitie daarin.

Overkoepelende programma activiteiten

Naast de thematische activiteiten zijn er activiteiten die overkoepelend zijn en op programmaniveau opgepakt kunnen worden. Hier is ruimte om in 2023 een extra activiteit, naast onderstaande, op te pakken.

Q1-Q4: Inspiratiesessies

We inspireren als programmateam de organisatie met goede voorbeelden en enthousiasmeren op deze manier. Gedurende het jaar willen we minstens twee inspiratiesessies organiseren.

Q1-Q2: Uitbouwen en live gaan met monitoring programma

De inzet is om (waar mogelijk) per pijler een set van KPI's te ontwikkelen, zodat het programma gebruikt gaat worden om inzicht te hebben in het bereiken van de doelen en om vervolgens bij te sturen. Vulling van de monitoring komt onder andere vanuit de CO₂ prestatieladder en inzichten van het Energieloket.

Q3-Q4: Pilot project met Afwegingskader integrale duurzaamheidskeuzes

Begin 2023 zal de eerste versie van het Afwegingskader integrale duurzaamheidskeuzes af zijn. Hiermee vertalen we onze duurzaamheidsdoelen naar concrete richtlijnen of maatregelen en de tool ondersteunt bij het maken van de afweging daartussen in projecten. In 2023 starten we met een pilot-project om de tool te testen.

Duurzaam
Barneveld

gemeente
Barneveld